

DRAUGAS

PERIODICALS
May 2,
Vol. LXXXIX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
TREČIADIENIS – WEDNESDAY, GEGUŽĖS – MAY 2, 2001

*****MIXED ADC 606
S76 P2 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
Serials Division
Washington DC 20540-4830

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 05/01/01
UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 85
Kaina 50 c.

Baltijos draugas telkia paramą pabaltiečių kvietimui į NATO

Vašingtonas, gegužės 1 d. (BNS) — Baltijos valstybių bičiulis JAV Kongrese užregistruoto nutarimo, raginantį pakviesti Lietuvą, Latviją ir Estiją į NATO 2002 metais.

Kongreso nario John Shimkus pasiūlytame nutarimo projekte pažymima, kad Baltijos valstybės atitinka narysės sąjungoje reikalavimus, nes jos nuosekliai gerbia žmogaus teises ir pilietines laisves, aktyviai dalyvauja Bendradarbiavimo vardo taikos programoje ir NATO taikos užduotyse, didina savo gynybos biudžetus, sugeba derinti savo ginkluotųjų pajėgų veiksmus su NATO kariuomenėmis, kuria rinkos ekonomikas ir pa-

laiko gerus santykius su kaimynais.

Todėl, anot nutarimo, visiškai atitinkamos NATO narysės svertus, Lietuva, Latvija ir Estija turi būti pakviestos tapti pilnavertėmis sąjungos narėmis per 2002 metus įvykiantį NATO viršūnių susitikimą.

Nutarimo projektą remia dar 10 Kongreso narių, tarp kurių, be J. Shimkus, yra dar keletas nuolatinių Baltijos jūros valstybių tikslų rėmėjų.

Nutarimo pateikimas balsavimui kol kas nenumatomas, artimiausiu metu bus siekiama sutelkti daugiau jos rėmėjų.

Už nepagarbą moterims siūloma bausti viceministrą

Vilnius, gegužės 1 d. (BNS) — Moterų ir vyrų lygių galimybių kontrolierė Aušra Burneikienė pasiūlė skirti tarnybinių nuobaudų vidaus reikalų viceministrui Ramūnui Daruliui už nepagarbą elgesį su kitos lyties atstovėmis. Šį sprendimą A. Burneikienė priėmė praėjusią savaitę, Seimo narės konservatorės Rasos Juknevičienės prašymu išnagrinėjusi sausio 30 d. įvykusio viceministro pokalbio su Šalčininkų rajono mokyklų vadovėmis aplinkybes.

Daugiau kaip dešimtys mokyklų vadovės teigia, jog Vilniaus apskrities administracijoje susitiko su viceministru paklausti apie vyriausybės planuojamas reformas, susijusias su švietimo įstatų, pavaldžių apskritymių, perdavimų rajono savivaldybėms, tačiau viceministras joms pareiškė: „Knišat jūs mane savo kalbom“. Be to, mokyklų vadovės viceministras išvadino „kudakuojančiomis vištomis, mergaičių chorą, kuriam reikėtų kur nors kitur giedoti“.

A. Burneikienė kreipėsi į Valstybinės lietuvių kalbos komisiją, prašydama įvertinti, ar minėtos ministro replikos yra žmogų žeminančios, niekinančios pobūdžio. Komisijos žinovas, Šiaulių universiteto profesorius Kazimieras Zuperka atsakė, jog „kudakuojančios vištos“ turi menkinamąją reikšmę, o „veiksmazodis „knišat“ rodo šiurkštų kalbėjimą ir nepagarbą adresatui“.

Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymas nustato, jog lygių teisių pažeidimas (dis-

kriminacija) yra pasyvus ar aktyvus elgesys, kuriuo išreiškiamas pažeminimas ar paniekimas dėl asmens lyties. Vadovaudamasi šiuo ir Valstybės tarnybos įstatymu, A. Burneikienė pasiūlė VRM ministrui Vytautui Markevičiui išsiaiškinti viceministro elgesio motyvus ir spręsti klausimą dėl tarnybinės nuobaudos taikymo.

R. Darulį vidaus reikalų viceministrą delegavo Naujoji sąjunga (NS, socialliberalai). Vasario mėnesį NS prezidiumas apspasvė žinia skleidė nusikamėjusį R. Darulio elgesį su Šalčininkų rajono pedagogais ir įvertino jo pasisakymus kaip nekorektiškus, todėl „smerktinus ir netoleruotinus“. Del to R. Darulis buvo įspėtas, tačiau liko toliau dirbti ministerijoje.

* Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas, socialliberalas Rolandas Pavilionis pradėjo šeiminkauti Lietuvos UNESCO Nacionalinėje komisijoje ir numatė joje postą žmonai Aušrinei Marijai Pavilionienei. Jis priekaištavo, kad UNESCO komisijoje dabar yra labai mažai Vilniaus universiteto atstovų, bei užsiminė, jog dabar veikiantis aštuonis komitetus reikėtų papildyti lygių lyčių galimybių komitetu, kuriame galėtų vadovauti A. M. Pavilionienė. (L.R. Elta)

* Liberalų partijoje auga opozicija jos vadovui Rolandui Paksui — kai kurių liberalų teigimu, gegužės viduryje vykstančiame Lietuvos liberalų sąjungos (LLS) kongrese Rolandui Paksui gali būti pasiūlyta pasirinkti vieną iš šių dviejų postų — partijos pirmininko arba vyriausybės vadovo. (L.R. Elta)

(L.R. Elta)

„AgroBalt-2001“ parodos atidaryme Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus (dešinėje) Vilniaus dešra vaišino Lietuvos svečių, Europos Komisijos narį, atsakingą už žemės ūkio sektorių Europos Sąjungoje, Franz Fischler.

„AgroBalt-2001“ parodoje Vilniuje — 31 valstybės gaminiai

Vilnius, gegužės 1 d. (Elta) — „Litexpo“ parodų rūmuose gegužės 1 d. atidarytoje 10-ojoje tarptautinėje žemės ūkio, maisto ir pakuotų pramonės parodoje „AgroBalt-2001“ savo produkciją pristato daugiau kaip 671 įmonė ir organizacija iš 31 pasaulio valstybės.

Siemet tarptautinėje „AgroBalt-2001“ parodoje daugelis firmų pristato naujas gamybos technologijas.

Paroda užima daugiau kaip 12,000 kv. metrų plotą. Įrengti Lietuvos, Lenkijos, Didžiosios Britanijos, Danijos, Vokietijos, Suomijos, Prancūzijos, Vengrijos, Lenkijos, Japonijos, JAV valstybiniai jungtiniai stendai. Parodoje savo produkciją pristato 207 Lietuvos gamintojai.

Pirmą kartą parodos metu 1,500 kv. metrų paviljone surengta pavasarinė mugė „Kaimo verslai“. Joje dalyvauja kaimo verslininkai, amatininkai, tautodailininkai, sodininkai, daržininkai, gelininkai.

socialinės rūpybos įstaigų darbuotojų etatų mažinimu ir lėšų mitybai, elektrai, šildymui bei kitoms būtinioms reikmėms žymiu apkarpymu. „Kovoje su biurokratais negali nukentėti nei valstybės globojamo pensininko, nei specialiosios mokyklos moksleivio, dažnai našlaicio, šiluma, maisto davinys, kvalifikacijos igavimo galimybės, nei šių socialinės rūpybos įstaigų jau ir taip minimalus finansavimas“, pažymėjo A. Vidzūnas. (Elta)

* Premjeras Rolandas Paksas paverdimo vyriausybės sekretorius kreipėsi į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją, prašydamas patikslinti norminius aktus, kad būtų užkirstas kelias piktnaudžiavimams, susijusiems su išieitinių pašalpų (kompensacijų) bei materialinės paramos pašalpų mokestim. Ministerija taip pat pareigojama per dvi savaites pateikti vyriausybės teisės aktų pataisas, kurios sugriežtintų išieitinių pašalpų bei materialinės paramos pašalpų mokesčio sąlygas ministerijai, institucijai prie ministerijai ir vyriausybės įstaigų valstybės tarnautojams bei pareigūnams. R. Paksas pareiškė, kad kai kurių pareigūnų atlyginimai ir kitos jiems išmokėtos pinigų sumos yra nepagrįstai didelės, pernelyg didelė disproporcija tarp atlyginimų už darbą valstybinėje tarnyboje. (BNS)

Antradienį geriausiems Lietuvos, Latvijos ir Estijos maisto perdirbimo pramonės įmonių gaminiams buvo paskirti parodos medaliai. Maisto produktai buvo vertinami pagal kokybę, maistinę ir biologinę vertę, prekinę išvaizdą, taip pat galimumą konkuruoti rinkoje.

Tarptautinės komisijos vertinimui buvo pateikta 72 gaminių iš visų trijų Baltijos

valstybių. Gausiausiai konkurse dalyvavo Lietuvos gamintojai, įvertinimui pateikę net 54 gaminius. Parodos aukso medaliais įvertintas AB „Žemaitijos pienas“ biojogurtas, Kaišiadorių paukštyne pagamintos idarytos viščiukų šlaunelės, AB „Kauno grūdai“ populiarus produktas — kviečių gemalai, Šiaulių alaus daryklos „Gubernija“ „Kvietinis alus“, AB „Pieno žvaigždės“ lydytas sūrelis „Panemunės pievos su kumpiu“, AB „Malšena“ mišiniai blynams.

Dėl azartinių lošimų saugumas mato spragas korupcijai

Vilnius, balandžio 30 d. (BNS) — Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT) turi nemažai priekaištų Seimo priimtam, tačiau prezidento Valdo Adamkaus dar nepasirašytam Azartinių lošimų įstatymui.

Seimo Tėvynės sąjungos konservatorių frakcijos prašymu STT antikorupcinio pozicijū išnaginėjo Azartinių lošimų įstatymą bei kelis jį lydinius teisės aktus ir pateikė savo išvadas prezidentui V. Adamkui ir paklausimo autoriams konservatoriams.

SST išvadoje pateikiama 13 rimtų pastabų dėl Azartinių lošimų įstatymo, tačiau neturima pasiūlymų jį lydinčioms teisės aktams. Išvadoje, be kita ko, atkreipiamas dėmesys į tai, jog tiek pagrindiniame, tiek lydinčiuose įstatymuose nenumatytos priemonės „pignų plovimui“ išvengti.

Anot STT išvadų, nuostata, kad lošimų leidimo taisyklės tvirtina vyriausybę, turėtų būti papildyta kitomis įstatymų nuostatomis, numatančiomis konkretius leidimų suteikimo ir panaikinimo pagrindus. STT teigia, kad įstatyme numatytas leidimų užsiimti lošimų verslu suteikimo mechanizmas yra pakankamai sudėtingas ir sudaro prielaidų korupcijai atsirasti.

STT, be kita ko, siūlo įpareigoti lošimų organizatorius nustatyti ne tik laimėjusių asmenybes, bet ir pralaimėjusius atitinkamą pinigų sumą, bei sukurti nuolatinę tokios informacijos perdavimo sistemą Valstybinei mokesčių inspekcijai.

Konservatorių frakcijos narys Jurgis Razma atkreipė dėmesį į tai, kad per prezidentui likusį trumpą laiką apsispręsti dėl šio įstatymo, gali iškilti sunkumų parengti atitinkamas Azartinių lošimų įstatymo pataisas. Tačiau, jo nuomone, reikiamų pataisų

projektus galima būtų užregistruoti iki liepos 1-sios, kai planuojamas šio įstatymo įsigaliojimas.

* Dar labiau sumažinus finansavimą iš valstybės biudžeto, Lietuvos rusų dramos teatras pajėgia išmokėti tik atlyginimus. Teatro vadovas Vladimiras Tarasovas piktnaišiai Lietuvos valdininkais: net aukštas pareigas einantys pareigūnai mano, kad Lietuvos rusų dramos teatras — Rusijos ambasada. (R. Elta)

* Premjeras Rolandas Paksas antradienį pasirašė įstatymą, kuris suteiks teisę registruoti iki liepos 1-sios, kai planuojamas šio įstatymo įsigaliojimas. (R. Elta)

* Vyriausybės susidomėjusi kiek valstybei kainuoja valdininkai ir valstybės įmonių vadovai, paaiškėjo, jog kai kurie iš jų uždirba daugiau net už prezidentą. Prezidento alga — 12,800 litų, o pvz., milžiniškus nuostolius patiriančios „Mažeikių naftos“ vieno iš vadovų pavaduotojų darbo užmokestis — daugiau kaip 17,000 litų. (R. Elta)

* Antradienį ir ketvirtadienį Seimo posėdžiai nebus rengiami, nes parlamentariai sumanė pasidaryti vieną savaitės pertrauką. Šią savaitę nebus ir daugumos Seimo komitetų bei frakcijų posėdžių. Pagal Seimo Statutą sesijos metu per savaitę pristatomi rengiami keturi posėdžiai — po du antradienį ir ketvirtadienį, o kas tris savaites daromos vienos savaitės visuotinių posėdžių pertraukos. Nedarbingos nuotaukos Seime vyraavo jau praėjusią savaitę. Balandžio 26 d. buvo pasiektas Seimo posėdžių nelankumo rekordas: iš 141 Seimo nario posėdžiavo 12 parlamentarų. (BNS)

(L.R. Elta)

Tėvynėje pasižvalgius

* Iš Prahos savo laidas transliuojantis „Laisvės“ radijas šiemet švenčia savo 50-metį. „Laisvės Europos“ radijo lietuviškos tarnybos vadovas Saulius Tomas Kondrotas įsitikinęs, kad ši visuomenės informavimo priemonė Lietuvai dar yra reikalinga. Tačiau tvyro nežinia dėl radio finansavimo, nes JAV bet kurio momento gali nutraukti lėšų tiekimą lietuviškai tarnybai ir ją uždaryti. (KD, Elta)

* Kauno miesto savivaldybė pagal išgales parėmė Prisikėlimo bažnyčios atstatymą, iš savivaldybės biudžeto į šios bažnyčios atstatymo komiteto sąskaitą leido pervesti 50,000 litų. Ši suma buvo numatyta 2001 m. biudžete. Ant Žaliakalnio kalno krašto boluojanti paminklinė Prisikėlimo bažnyčia pradėta tvarkyti daugiau kaip prieš 10 metų. (Elta)

* „Noriu pergalių. Apie ką nors kita galvosiu po to. Dabar mūsų tikslas — laimėti kuo daugiau rungtynių, kad atkrintamosiose varžybose turėtume savo aikštės pranašumą. Mintims apie savo ateitį nėra laiko“, dar nepasibaigus reguliariam NBA sezonui dienraščio „The Oregonian“ korespondentui sakė Portland „Trail Blazers“ vidurio puolėjas Arvydas Sabonis. A. Saboniui šis sezonas — neeilinis — paskutinis iš trejų metų daugiau nei 30 mln. JAV dolerių vertės sutarties. (KD, Elta)

* Dar labiau sumažinus finansavimą iš valstybės biudžeto, Lietuvos rusų dramos teatras pajėgia išmokėti tik atlyginimus. Teatro vadovas Vladimiras Tarasovas piktnaišiai Lietuvos valdininkais: net aukštas pareigas einantys pareigūnai mano, kad Lietuvos rusų dramos teatras — Rusijos ambasada. (R. Elta)

* Lietuvos žmonės, bijodami prarasti darbą, nesiskundžia kenksmingomis sąlygomis, o susirgę — sunkiai išsireikalauja žalos atlyginimo. Kas dešimtas Lietuvos gyventojas — neįgalus. Darbo medicinos specialistai neslepia, kad į ligos etimologiją dažnai nesigilinama. Pastaraisiais metais, didėjant nedarbui, situacija kolektyvuose vis prastėja. Darbo medicinos specialistai sako, kad nė vienas žmogus nustatyti profesinio susirgimo nesikreipė paragintais darbdaviu. (KD, Elta)

* Nuo gegužės 1-osios Lietuvos gyventojams ir kitiems vartotojams brangsta gamtinės dujos. Vidutinė šeima, sunaudojanti maisto gaminiui per mėnesį 10 kubinių metrų gamtinių dujų, turės mokėti 46 centais daugiau Gyventojams, naudojančioms gamtines dujas gaminti maistui, šis kuras brangsta vidutiniškai 3 proc., naudojančioms patalpų šildymui — apie 6 proc. Didiesiems vartotojams gamtinės dujos vidutiniškai pabrangs apie 9 procentus. (Elta)

* Pinigų padirbinėtojų auka tapo viena kauniečių pensininkų pora, kuriai į namus atneštoje pensijoje buvo net trys netikri banknotai po 100 litų. (KD, Elta)

* Nedideliam leidybiniam centrui prie Krašto apsaugos ministerijos vadovaujantis Seimo Liberalų frakcijos seniūnas Dalius Kutraitis-Giedraitienės vyras Virginijus Giedraitis artimiausiu metu gali būti paskirtas dideles valstybinės spaustuvs „Spauda“ generaliniu direktoriumi. „Spaudos“ vadovas A. Skaisgiris įsitikinęs, kad yra atleidžiamas tik tam, kad jo vietą galėtų užimti garsios politikės vyras. Liberalas D. Kutraitis vyras šuolis karjeros laiptais — ne pirmoji šios šeimos narių sekmė. Praėjusių metų pabaigę aukštojo išsilavinimo dar neturintis politikės sūnus iš pirmosios santuokos Lukas Vosylis buvo įdarbintas Seimo nario liberalo Eugenijaus Maldeikio padėjėju. (L.R. Elta)

* „Lietuvos kuro“ degalinėse kuris laikas nėra jokių degalų. Įmonės akcininkai ir vadovai galutinai susipyko ir dabar mėgina išsiaiškinti, kas kam atstovauja. Olandijos „Kopcke“ atstovai tikina, kad iki šiol jų vardu veikė verslininkai tai darė neteisėtai. Kol už litą išsigiję „Lietuvos kuro“ akcininkai beria kaltinimus vieni kitiems, įmonė baigia nusiristi į finansinę prarają. (L.R. Elta)

* Skandalingai 1999 metais privatizuotai bendrovei „Lietuvos kuras“, turinčiai beveik 50 mln. litų finansinių išpareigojimų Finansų ministerijai ir 15 mln. litų Turto bankui, Vilniaus apygardos teismas paskelbė bankrotą. (L.R. Elta)

* Policijos generalinis komisaras Vytautas Grigaravičius pripažįsta patiriantis politikų spaudimą, o vyriausybės projektus kitamet sumazinti policijos finansavimą dar 27 proc. komentuoja vienu žodžiu: „krachas“. (L.R. Elta)

* Klaipėdos miestui paskirtas Europos Tarybos (ET) apdovanojimas — Europos Tarybos garbės ženklas už tarptautinį bendradarbiavimą 1999-2000 metais. Tai — trečiasis pagal svarbą ET apdovanojimas, skiriamas Europos miestams, aktyviai vystantiems tarptautinius ryšius įvairiose srityse. (K. Elta)

* Lietuvos gyventojai neskuba skolintis būsto statyboms — paskolų būstui per pusmetį padaugėjo vos 8,4 proc. Bankininkai tai aiškina ribotu gyventojų mokumu: jų išlaidų „kreipelyje“ nenumatytos paskolos statyboms. (VZ-Elta)

* Biologiniai degalai bus pradėti gaminti jau kitamet — Kauno alkoholinių gėrimų gamybos bendrovė „Stumbras“ jau kitų metų pradžioje jai priklausanti Šilutės spirito gamykloje ketina pradėti gaminti biologiškai švarius automobilių degalus — etanolį. (L.R. Elta)

Sutrupinimai: K. — „Klaipėda“, KD. — „Kauno diena“, LA. — „Lietuvos aidas“, LR. — „Lietuvos rytas“, L2. — „Lietuvos žinios“, R. — „Respublika“.

Naudotasi Lietuvos grįžimo ir tėvynės informacijos centro atliktu tytyga.

KALENDORIUS

Gegužės 2 d.: Anastasas, Eidmantas, Meilė, Zoja.

Gegužės 3 d.: Šv. Pilypas ir Jokubas, apaštalai; Aleksandras, Arvydas, Juvenalis, Kantvydė.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

DEŠIMTMETIS BE TĖVO JONO KUBILIAUS

Tėvas Jonas Kubilius, S.J.

Gyvenimo kelyje sutinkame daug žmonių. Vieni praeina mūsų nepalietę, kiti net atstumiama, o keletas rinkinių lieka mūsų atmintyje, praturtina mūsų galvose, paveikia mūsų elgesį, pastūmėja mus gerio link. Toks buvo ir daugeliui tėbėra šiandien tėvas Jonas Kubilius, S.J.

Jo veikla buvo plati. Jo gyvenimas bėgo keliais lygiagrečiais keliais. Gimė tėvas Kubilius 1906 m. Lietuvoje, Kretingos apskr., Mosėdžio valsčiaus Šerkšnų kaime. Kunigu buvo įšventintas 1940 m. Paryžiuje. Nacių okupacijos metu veikė prancūzų pogrindyje. 1950 m. įsteigė Aušros Vartų parapiją Montrealyje. Jo neišsenkančiomis pastangomis 1955 m. ten buvo pašventinta Aušros Vartų bažnyčia. Nuo 1957 iki 1967 m. jis sėkmingai vykdė Jaunimo centro Čikagoje direktoriaus pareigas, praplėsdamas ir pagerindamas jo patalpas. Tuo patiu laiku (1961-1971) tėvas Kubilius buvo Jėzuitų namų vyresnysis, Lietuvių Skautų sąjungos dvasios vadovas. Jo pastangas lietuvių visuomenė ir įvairios organizacijos gausiai įvertino. Tėv. J. Kubilius buvo parinktas Lietuvos Šaulių sąjungos tremtyje Garbės šaulių Akademikų skautų draugovės Garbės nariu, buvo apdovanotas šaulių „Žvaigždės“ ordinu, Kanados Lietuvių Bendruomenės žymeniu. Sveikata susilpnėjus, 1972 m. jis grįžo į Montrealį parapijos klebono pareigoms. Nuo 1985 m. buvo klebono padėjėjas. Mirė 1991 m. Aušros Vartų klebonijoje, Montrealyje. Palaidotas šv. Kazimiero kapinėse, Čikagoje, 1991 m. kovo 9 d.

Pertzelgus tėv. Kubiliaus konkrečius darbus ir atliktas pareigas, prieš akis rikiuojasi metų metai planavimo, didelių pastangų ir eventualiai visos eilės puikūs rezultatai. Tai akivaizdus jo pasiekimų paminklai, kuriais ir šiandien džiaugiasi ir naudojasi vis besistojančios kartos lietuvių išeivijos. Tai gerbtina ir prisimintina tėv. Kubiliaus gyvenimo šaka.

Per savo ilgą gyvenimą tėv. Kubilius yra lygiagrečiai mokytojas, skaitęs daugybę paskaitų, rašęs straipsnius, dalyvavęs lietuviškoje kultūrinėje veikloje, vedęs misijas, daug dirbęs su jaunimo organizacijomis, ypač Akademinių Skautų sąjūdžiu. O kur dar reik-

mingi pašnekesiai su atskiromis grupėmis ir individualiai. Kyla klausimas iš kur tėv. Kubilius sėmėsi tos energijos, to darbštumo. Atsakymas glūdi jo asmenybėje, jo gyvenimo filosofijoje; tik pastoviai kuriantis, ieškantis žmogus pasiekia sėkmės savo užmojuose.

Tačiau šis nepaprastas asmuo nesitenkino vien regimais ir apčiuopiamais darbais ir pasiekimais. Jis visą gyvenimą siekė gilesnių dvasinių ir intelektualinių gelmių. Įsijungdamas į jėzuitus jis pasirinko teologinio mokslo darbą. Studijų metais jį domino ne vien tik žymūs teologai jėzuitai, bet ir kitų patyrusių mitytojai. Visą gyvenimą tėv. Kubilius domino ne vien tik Vakarų pasaulis, bet ir Graikijos, Egipto ir Persijos civilizacijos. Tai žymė žmogaus, kuris neapsiribojo saugiu išsinešusių įsitikinimų rateliu, bet pastoviai siekė gilinimosi į skirtingas pasaulėžiūras, savo rinktas mintis skirdamas žmogaus gyvenimo vertės patvirtinimui. Tėv. Kubilius buvo įsitikinęs, kad žmogaus kuriamoji dvasia, idiegtą Tvėrėjo ne tik pateisina žmogaus egzistenciją, bet paveikia ir jo aplinką, mažina pesimizmą, plečia vertybių ratą.

Nors daug dėmesio savo gyvenime skyrė intelektualinių temų vystymui, tėv. Kubilius savo ryšiuose su kitais išsiskyrė nuodirdžiu paprastumu. Savo atminimuose jis nesibijo prisipažinti padaręs klaidų. Visur save pristato dalykiškai ir su humoru. Kiekvienam su juo dirbusiam ar bendravusiam nešvietima tėv. Kubilius supanti šiluma ir už jo akivaizdus paprastumo stovinti pagarba kiekvienai Tvėrėjo sukurtai asmenybei. Kiekviena jo sūgebė įžvelgti galimybes tolimesniai brendimui, tolimesniai savo aš kurimui. Tai ypatį pajusdavome Akademinių Skautų sąjūdžio velykinės rekolekcijose, kur jo pašnekesiai atgaivindavo ne vieno užsislėpusius geravališkus pojūčius. Savo viską priimančia šypsena ir įžvalgumu jis ne vieno jauno studento nerimaujančią dvasią sugebėjo sutaukyti su visuotina begaline Meile.

Meilės ir pagarbos žmogui sąvokos buvo pagrindiniai tėv. Kubiliaus pasaulėžiūros ramsčiai. Tai rodo jo susidomėjimą visa žmonija, ne vien tik savo konfesijos išpažinėjais. Jį domino ir Teilhard de Chardin, ir Nietzsche ir Sartre — ir Jaunimo centran susirinkusi Akademinių Skautų sąjūdžio šeima. Nebegaledamas 1986 m. atvykti į rekolekcijas, jis savo laisvė dalyviams apgalvestauja negalįs „susitikti ir pasisemti iš Jūsų jaunų širdžių ir smegenų naujų idėjų, jėgos, vilties ir ramybės“. Aiškiai pajuntama artimo meilė, noras pagerbti eilini, teologijos nestudijavusį ir mintis gal per daug kasdienybėje užkasusį dalyvi. Esą ir jo mintys ir jausmai yra vertingi, net pasavinimo verti. Tik tokio nusistatymo žmogus galėjo tiek daug pats atlikti ir kitus darban patraukti.

Stovi ir Aušros Vartų baž-

Tėvui Jonui Kubiliui, S.J. nei vienas darbas nebuvo nei per didelis, nei per mažas, nei per prastas. Maža pertraukėlė susimąstymui prie Laisvės kovų paminklo Jaunimo centro sodelyje.

nyčia, džiaugiamės ir Jaunimo centro pastatais, skaitėme tėv. Kubiliaus straipsnius, klausėmės jo pašnekesių. Tai gerai pastebima veikla. Statyba yra visų matoma ir vertinama. Tačiau nereikėtų pamiršti ir tos akimis nematomos statybos, kurią jis vykdė visą gyvenimą kiekvienam kelyje sutikdam rodymas meilę, atvirumą, paskatinimą. Ryšį su Tvėrėju jis skatino ugdyti per darbą, per meilę artimui, o ne vien per apeiginį pamaldumą. Maldos be pastangų, be sąžinės atsakomybės buvo jam tuščiaidurės. „Ne tas yra garas, kuris rankas sudėjęs meldžiasi — jeigu tai yra maldos, tai tas, kuris ima kastuvą, kirvį ir iš betoninės medžiagos pastato sau ir gal kitiems namą. Taip galvoju ir dvasi-

niuose reikaluose“ (iš asmeniško laiško). Ta dvasinė statyba, vykdoma su meile ir atsidėjimu, yra išliejusi ne vieno dvasinius, moralinius pamatus. Šiandien, prisimindami tėvą Joną Kubilių jo 10-tųjų mirties metinių progą, džiaugiamės jo statytais tvirtais pastatais, lygiagrečiai ir jo statyba visuomeniniame, kultūriname ir organizaciniame gyvenime. Nemažiau tinga ir patvari yra jo statyba asmeniškose kontaktuose. Dažniausiai ant jo padėtos pirmosios plytos statėsi daugelio asmeniškais tobulėjimas. Tinkamiausia pagarba tėvui Kubiliui būtų sekti jo pavyzdžiu ir, nepaisant kliūčių bei abejonių, griebtis kirvio, kastuvo — ir statyti.

Ramutė Bartuškienė

LSS ARCHYVAS 2001 METAIS

Jau dvidešimtį ar daugiau metų buvo diskutuojama būtinybė įsteigti LSS archyvą gausios skautiškos veiklos dokumentų sukaupimui ir apsaugojimui. Buvo steigiamos archyvo komisijos, kurios bent išsklaidavo šį reikalą, o kitos jau pradėjo dokumentų surinkimą. Didžiausia kliūtis buvo nuolatinis patalpų neturėjimas. Kituose archyvuose esanti skautiška medžiaga nebuvo kataloguojama ir neprieinama naudojimui, bet jos atgauti šiuo metu taip pat neįmanoma.

Dabartinis LSS archyvas buvo pradėtas steigti maždaug 1981-1983-aisiais metais, sukaupus jau turimus skautiškos veiklos dokumentus Jėzuitų namo, esančio prie vienuolyno Čikagoje, kambaryje. A.a. Ant. Saulaitis su dukra ir jos vyru keliantis iš Čikagos į Oakville, CT, buvo gauta dar dešimties dėžių įvairios literatūros ir raštų iš 1918-1940 m. skautiškos veiklos Lietuvoje. Jau turimais dokumentais ir naujai gaunamiesiems reikėjo didesnių patalpų. Tam name išnuomavome du kambarius už kuriuos iš LSS buvo nupirktos naudotos lentynos ir J. Paronis, su skautų vyčių talka, sudėjo dėžes į lentynas, kad būtų galima nuspręsti reikalingų patalpų didumą nuolatiniame archyvo tvarkymui. Nuomojami du kambariai nebuvo pakankami riktam archyvo darbui.

Skautams gavus patalpas

1991 m. Pasaulio lietuvių centre (PLC), Lemonte, dėžės ir lentynos buvo perkeltos ir laikinai sudėtos PLC sandėlyje. Sąjungai pasirašius patalpų nuomavimo sutartį su PLC valdyba, bendromis skautų lėšomis pasamdėme kontraktorių įrengti patalpas skautiškos institucijoms. Jas čia turi Čikagos skautų ir skautų tūntai, Vydūno fondas ir LSS archyvas. Po bažnyčia minimi vienetai turi užrakintus sandėlius. PLC mokame metinę nuomą LSS vardu, o kiekvienas vienetas sumoka ir bendrą patalpų išdą pagal užimamo ploto didumą.

Archyvo dokumentus rūšiuojame metų eiles tvarka pagal institucijas: Taryba-Pirmija, Brolija, Seserija ir A.S.S. Nuo 1991 m. gauname vis daugiau archyvinės medžiagos. Tačiau, joje yra nemažai spragų, nes daugelis buvusių kadencijų pareigūnų nėra pristatę namuose laikomos dokumentacijos. Archyve turime pilnus „Skautų aidą“ ir „Mūsų Vytis“ komplektus, pertekliumi dalinamės su Lietuvos skautais ir kitomis institucijomis. Kai kuri sk. spauda ir dokumentai siekia skautų įsteigimą Lietuvoje.

Archyvo pradiniuose darbuose, tvarkyme ir perkėlime J. Paronius ir S. Miknaitis talkino: R. Fabijonas, T. Kybartienė, Albinas ir Birutė Sasnauskai, J. Miknaitienė ir A. Karaliūnas. Medžiagos rūšiavimą nuo pradžios tvarkė to meto Pirmijos narys J. Pa-

SKAUTIŠKI RENGINIAI

Čikagoje

Gegužės 26 d. — „Sietuvos“ skautininkių ir vyr. skautų draugovės sueiga nuo 1-4 val. p.p. Ateitininkų namuose, Lemonte.

Los Angeles.

Birželio 2-liepos 8 d. — Ramiojo vandenyno rajono skautų ir skautų stovykla „Rambyn“ stovyklavietėje, Big Bear, CA.

Lapkričio 18 d. — Los Angeles skautavimo 50 metų jubiliejinė šventė.

Las Vegas, NE

Lapkričio 2-4 d. — Akademinių Skautų sąjūdžio visuotinis suvažiavimas ir bendra metinė šventė Las Vegas „Luxor“ viešbutyje.

SKAUTŲ STOVYKLOS

Birželio 16-23 d. — Detroito skautų ir skautų stovykla Dainavoje.

Birželio 27-liepos 8 d. — Ramiojo vandenyno rajono skautų ir skautų vasaros stovykla „Rambyn“ stovyklavietėje, Big Bear, CA.

Liepos 7-18 d. — Čikagos skautų ir skautų stovykla Rako stovyklavietėje, Custer, MI.

Liepos mėn. — LSS „Ažuolo“ vadovų ir „Gintaro“ vadovų mokyklos „Romuvos“ stovyklavietėje, Kanadoje.

Rugpjūčio 5-18 d. — Kanados rajono skautų ir skautų stovykla „Romuvos“ stovyklavietėje.

ronis, o nuo 1997 m. įsijungė A. Levanas. Iki 1999 m., vidurio jiedu sukatalogavo skautišką periodinę spaudą. Per kitus pusantį metų S. Miknaitis ir A. Levanas sukatalogavo LSS Tarybos-Pirmijos ir Brolijos dokumentus.

Šiuo metu R. Puodžiūnas tvarko gausius nuotraukų rinkinius. J. Kirvelaitis rūšiuoja sk. knygas, vėliavas — gaires ir sk. memorabiliją. S. Miknaitis kataloguoja Seserijos dokumentus ir su numatoma talka iki 2002 m. pabaigos turėtume užbaigti Seserijos ir Akademinių Skautų sąjūdžio dokumentų sutvarkymą. Archyve dirbame dvi dienas savaitėje iš viso maždaug 10 valandų. Archyva finansuoja Lietuviškosios Skautybės fondas per LSS Pirmiją. Šiuo metu naudojames A.S.S. paskolintu kompiuteriu. Reikia pirkti kopijavimo mašiną, nes turimos dvi senos mašinos nuolat genda. Išlaidas stengiamės riboti, tačiau nuomos mokėjimas, nuolatiniai reikalingos dėtės, viršeliai, archyviniai vokai ir kitos raštinės išlaidos pareikalauja nemažų išteklių.

LSS Archyvo tikslas yra apsaugoti sąjungos dokumentus, nes kitaip jie dingtų laiko užmarstyje privačiuose namuose. Del to, prašome visus buvusius ir esamus sk. pareigūnus ir darbuotojus ar jų šeiminarius, pranešti mums apie turimą sk. medžiagą. Galima ją siųsti ar pristatyti: LITHUANIAN WORLD CENTER — LSS ARCHYVAS 14911 E. 127th St., Lemont, IL 60439 Galite kreiptis telefonu: S. Miknaitis 630-985-1820. Laukiame jūsų atsiliepimo.

S. Miknaitis

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Matindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiekiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausias redaktorė — Danutė Bindokienė

Administratorius — Valentinas Krumpelis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

SEŠĖ AUDRONE NAMO PALYDINT

v.s. fil. Audronė Tamulionytė Lentz, kai ji 1968 metais organizavo Pasaulio Lietuvių jaunimo delegaciją pas Detroito merą Jeromę P. Cavanagh

Š.m. balandžio 5 d. Vilniuje staiga mirė v.s. fil. Audronė Tamulionytė - Lentz, buvusi Detroito „Gabijos“ skautų tūnto tūntininkė, o vėliau šiuo metu — Lietuvos Skautų Seserijos tarptautinio skyriaus vadovė. Jos vyras Bill Lentz buvo su ja Vilniuje. Sūnus Andrius ir podukra Jennifer atskrido iš JAV jos laido tuoms.

Sesė Audronė buvo pašarvota laidotuvių namuose. Atsisveikinimo pamaldos vyko Vilniuje, šv. Jonų bažnyčioje. Velionės pelenai buvo pargabenti Detroitan, kur už jos vėlę šv. Mišios Dievo Apaizdos parapijos bažnyčioje Southfield, Michigan bus aukojamos šeštadienį, gegužės 5 d., 10 val. ryto. Visą laidotuvių eigą tvarko jos vyras William Lentz, tel. 246-356-2076.

Nuoširdžiai užjauname jos vyrą, sūnų, podukrą ir tėvelius. Su jais kartu liūdi sesės Amerikoje ir Lietuvoje. Užuojautos gautos ir iš Tarptautinio skautų biuro ir Pasaulio skautų organizacijos Europos skyriaus.

Ilsėkis ramybėje.

Liūdintios sesės

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimai kabėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-6966
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. PETRAS KISIELIUS
INKSTŲ, POSLES, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health,
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-841-2800

BIRUTĖ L. PUMPUTIS, M.D.
Fellow: American Academy of
Family Practice
SEIMOS GYDYTOJA
320 W. 61st Ave. (219) 947-5270
Hobart, IN 46342 Fax (219) 947-6888

TERESĖ KAZLAUSKAS, M.D.
Vaikų gydytoja
900 Ravinia Pl., Orland Park, IL
Tel. 708-349-0867
Priklauso Palos ir Christ ligoninėms.
Nuolaida naujai atvykusiems.

Dr. Firmas Novickis
CHIROPRACTIC PHYSICIAN
Manualinė fizioterapija, akupunktūra,
galvos skausmų (ir migrenos),
sportinių traumų specialistas
6646W. Stanley Ave., Berwyn, IL
60402, tel. 708-484-1111.
Valandos kasdien, savaitgaliais
sustarus. Kalbama lietuviškai.

GERAS STEBUKLAS, LIETUVIŲ FONDAS

VYTAUTAS VOLERTAS

Nei vienas generolas nelaimi karo be drausmingų karių, nei vienas visuomenės vadovas neišsivertia be jam priartintų žmonių.

Dalyvavau pokalbyje, kur pirmą kartą išgirdau apie stambaus ir pastovaus fondo reikalingumą. Tai buvo 1950 m. po Vasario 16 minėjimo Filadelfijoje. Tada bankininkas K. Čedinas prasitarė: „Kasmet renkame aukas, vargstame, o galėtume susitvarkyti, kad šio vargo nebūtų“. Ir jis pasiūlė įsteigti fondą, kurio palūkanas būtų galima kasmet panaudoti, o tada nereikėtų maldauti aukų. Be K. Čedino, pokalbį dalyvavo kun. St. Raila, prof. A. Salsys, verslininkai A. Kaniušis, J. Kavaliauskas, dar pora žmonių, o jų tarpe tūnojau ir aš. Mintčiai visai pritarė, tačiau nieko nesuversdė. Po kelių mėnesių apie šį pokalbį išsitarė iš Čikagos atsilankiusiems gimnaziščiams. Jie sakėsi girdėję, kad panašiai kažkur yra kalbėjęs J. Bačiūnas. Šios mintys buvo tylios, nepalydėtos nei darbų, nei bandymų dirbti.

Už kelerių metų apie fondą jau teko girdėti ne kukliais išsitarimais, bet geromis kalbomis. Tai buvo spaudoje ir dviejose JAV LB Tarybos sesijose. Kalbos buvo už, prieš ir kaip. „Naujienuos“ (Ed. Sulaitis) milijono dolerių sukaupimą vadino pajuokiančia fantazija. „Drauge“ A. Razda su kitais pritariančiais fondo mintį stūmė pirmyn. LB vadovai savo Geležinio fondo mintį pradėjo derinti su milijoninio fondo sąvoka. Didžiausios kalbos vyko JAV LB Tarybos rugsėjo sesijose, kol 1961 m. rugsėjo 2-3 d. New Yorke vykusioje sesijoje buvo priimti Lietuvos fondo įstatymai, kurie LB artimai

susiejo su JAV LB. Taip ir liko, nes ši padėtis užtikrina LB didesnę pagrandą. Taip ir turi likti.

Iki šiandien mano mintyse (ir ausyse) neišbluko sesijos LF adresu narių tarti pareikšimai: milijonas dolerių yra nepasiekiamas; milijonas dolerių jau beveik yra čia pat; kaip tokį fondą tvarkyti, kad jis nepatektų į privačias rankas?

Dr. A. Nasvytis laikėsi nuomonės, ją remdamas pavyzdžiais: ką bedarytume, kaip besisaugotume, kai tik fonde susikaups daugiau pinigų, atsiras žmogus ar žmonių grupė, kurie sulaužys bet kokius įstatymus ir fondą pasiglemš. Net LF susiejimas su LB, jo mintį paneigė, dr. A. Nasvyčio neitino ir jis, rimtas, atkaklus LB darbininkas, LF narių netapo. O JAV LB, išskyrus neigiamus skeptikus, išsipareigojo LF gelbėti, apylinkės jam kaupė kapitalą. Ankstyvieji tūkstantininkai (tada 1,000 dol. buvo žymiai daugiau kaip 1,000 dol. šiandien) dažniausiai buvo LB darbuotojai.

Virtu krištinės ant keistenybių, traukimo piktas pranašas, net iš gerųjų pasiūlymų atėjo milijonas, atėjo antras, krito trečias, ketvirtas, penktas. O šiandien, dar nepraėjus keturioms dešimtims metų nuo tos svarbios JAV LB tarybos sesijos, LF jau kabina si už vienuoliktą milijono turėklų. Pernai jis paskyrė lietuvių išlaikymo reikalą vieną milijoną, o per visą savo amžių — devynis milijonus dolerių. Tai bent sumos! Tai bent nuostabi mūsų visuomenės, tiek suaukojus! Ir niekas LF nepagrobė! Visą savo ligišolinį amžių jis turėjo ir turi sąžiningas, garbingas, sumanias vadovybes. Jos moka

2001 m. Jaunučių krepšinio pirmenybių atidarymas. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, balandžio 28 d. (pirmenybės vyko iki gegužės 1 d.). Pirmoje eilėje iš kairės: Lietuvos ambasadorius JAV-se Vygaudas Ušackas, Lietuvos gen. konsulas Čikagoje Giedrius Apuokas, gen. konsulas Vaclovas Kleiza ir kiti.

Jono Kuprio nuotrauka

tvarkytis, nepamiršdamos ir tinkamos reklamos.

Artėja LF paramos skirstymas įvairiems projektams. Artėja ir metinis LF suvažiavimas (gegužės 19 d.). Bus įdomu išgirsti apie A. Razmos vardo premijos stovį. Gal ją vertėtų skirti Prisikėlimo bažnyčios atstatymui Kaune? Gal Kalantos paminklui, gal kokiam nors VDU projektui? Vilnius prisirenka įvairiausių dovanų, o Kauno, buvusios laikinosios sostinės, iš kurios vyko 1918-1940 metų nepriklausomos Lietuvos atkūrimas ir labai pažangi kultūrinio gyvenimo eiga, palikti nuostabūs negalime. Kauną šalin nuostabiai Vilniuje išauklėti, Lietuvos nepriklausomybei nepalankių doktrinų imlus auklėtiniai.

LF skiriamos paramos turi ir didelę netiesioginę, bet skatinančią, įtaką. Štai pavyzdys.

Prieš dvejus metus LF skyrė 40,000 dol. paramą Filadelfijos Lietuvos namų remontui su sąlyga, kad pati Filadelfijos visuomenė išpareigojusi sukaupiti 20,000 dol. Lietuvos namai yra geras, vertingas, patogioje vietoje esąs pastatas, kuriame renkasi jauni-

mas, mėgstas sportą. (Lietuvos spaudoje kažkoks menkažinis, pavydėjęs LF paramos, Lietuvos namus išvadino laužu.) Po remonto Lietuvos namai taptų mūsų pasididžiavimu. Šioje mažoje, nors labai gajoje, visuomenėje surinkti 20,000 dol. būtų labai labai sunku. Bet, kai atsirado LF parama, minėtas įpareigojimas su didoku kaupu tuoju pat atsirado.

Žinoma, daug padėjo LFA igaliotinė Filadelfijos Liafa Jakenė, gerai pažįstama pareigūnų bei atkaklumo visuose lietuviškuose reikaluose. Ji lietuvių radijo programos (Bendruomenės balsas) metu pravedė varžybę rinkliavą, sukaupdama arti reikalaus sumos. Antra: V. Bagdonavičius, LB apylinkės pirmininkas ir Lietuvos namų darbuotojas, yra žinomas, jaunos ir gražios šeimos tėvas, kurio paskatai pakluso Filadelfijos visuomenė.

LF, pats būdamas galo stebuklo padarinys, vykdė stebuklus kiekvienais metais. Neužtenka juo džiaugtis, bet reikia su juo bendradarbiauti.

LF turi brolį, vyresnį, silpnesnį, tačiau siekiantį panašių tikslų. Tai Tautos fondas. TF gimė 1944 m. Vokietijoje kaip autonominė VLIKo institucija. Tik 1973 m. jis buvo įregistruotas NY valstijoje, kaip lėšų telkėjas kovai už Lietuvos valstybinę laisvę. VLIKui baigus savo veiklą, TF tapo nepriklausoma finansinė institucija, didesnę dėmesį kreipianti į Lietuvos gyvenimą, ypač į švietimą. Lietuvos studentams skiria stipendijas, net mokykloms stato pastatus, ypač Rytų Lietuvoje, kur yra būtina atgaivinti nykti pradėjusį tautiškumą.

Yra didelė sėkmė, kad spėjome susibūgti į Lietuvos Bend-

ruomenę. Be jos nebūtų LF, nes jis neturėtų kuo atsiremti. Abejotina ir dėl TF, nes be sąmoningos organizuotos visuomenės būtų sunkiai plaukusi parama VLIKui ir TF.

GOBELEŲ PARODA

Vienos savičiausių Lietuvos tekstilinių Zinaidos Vogėlienės jubiliejinė gobelenų paroda „Baltoji pusė“ kovo 21 d. atidaryta Lietuvos menininkų rūmuose — Vilniaus rotušėje.

Z. Vogėlienė dalyvavo parodoje nuo pat dailės studijų baigimo 1966 metais, surengė autorinės parodos sostinės Taikomosios dailės ir „Arkos“ galerijose, Siuolaikinio meno centre, 2000 metais — Vilniaus Kongresų rūmuose ir Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerijoje. Tekstilinė dalyvavo grupinėse parodose Europos šalyse, Japonijoje, JAV, Jungtinuose Arabų Emyratuose, jos kūrinių yra įsigiję Lietuvos ir Rusijos valstybiniai muziejai, įvairių šalių privatus kolekcininkai.

Pasak menotyrininkės Lolitos Jablonskienės, Z. Vogėlienės kūrybiniai išskaidymai išskiria nūdienos lietuvių tekstilės kontekste ir imponuoja pirmąsias savo įvairumais. Tapyba alejumi ir akvarele, gobelenai, mažoji tekstilė, įvairūs objektai rodo dailininkės siekimą prabilti universalios siuolaikinio meno kalba. Ankstesniais Z. Vogėlienė išgarsėjo savo unikaliais sienų kilimais, išaustais tradicine gobeleno technika. Pasak dailininkės kūrnybos vertintojų, šie gobelenai alsuoja neprasita, gyva tapybos laisvę, yra panašūs į minimalistines tapybos abstrakcijas. Jos gobelenų motyvai kalba apie du pasaulius — šviesų ir tamsių, egzistuojančius greta vienas kito. (ELTA)

DRAUGAS, 2001 m. gegužės 2 d., trečiadienis

3

Danutė Bindokienė

Ar Vokietija siekia sugrįžti į seną rolę?

Nors Antrojo pasaulinio karo metu, kai Vokietija vaidino pagrindinio agresoriaus rolę, kraštas labiausiai nukentėjo, bet dabar praeities ženklų retai matyti. Vokietija ne tik atsigavusi — daugeliu atveju vėl stengiasi užimti vadovaujamą vaidmenį vakarij Europoje. Nepaisant Pankniavų, atsiradusių, kai prie laisvai pusintų metų gyvūnų vakarinės Vokietijos dalies buvo prijungta jos rytinė pusė, tuos dėsnių spūstose, tiek Vokietijos vadovybė, tiek ir tauta tiki, kad jai priklauso tam tikra dominuojanti vieta. Arba bent taip mano kai kurios kitos Europos valstybės, ypač Prancūzija ir Didžioji Britanija.

Iš dalies tas nepasitikėjimas pateisinamas. Prancūzai karo metais kentėjo vokiečių okupaciją ir negali atleisti už visą padarytą, skriaudas (kaip negali atleisti ir lietuvių tauta savo buvusius okupantams). Britų antipatija Berlynui taip pat suprantama, nes dar tebe gyvybės kartos, kurios pergyveno nuolatinių bombardavimų siaubą, kuriuos teberauda karo metu žuvusių savo artimųjų. Antra vertus, Didžioji Britanija visuomet tarėsi šiek tiek pranašesne už tikrojo Europos žemyno gyventojus, todėl bet kokių „nurodymų“ iš ten kratyti kratosi.

Tad nenuostabu, jog Vokietijos valdanciosios partijos ir jos vado kanclerio Gerhard Schroeder pasiūlymas, kad dabar pats geriausias laikas pertvarkyti Europos Sąjungos vadovybę, sukėlė tikrą audrą. Kadangi netrukus tikimasi Europos Sąjungą (ES) įjungti naujas Vidurio bei Rytų Europos valstybes (manykime, kad jų tarpe bus ir Lietuva), kai kurie ES vadovybės veiklos punktai yra ir neveiksmingi, ir per daug riboti.

Su ta prielaida sutinka visos dabartinės ES narės. (Verta taip pat prisiminti, kad šiuo metu visi svarbiausi ES nutarimai tegali būti priimami visuotini penkiolikos narių balsavimu.) Tačiau daugelis nesutinka, kad pasiūlymas persitvarkyti iš Berlyno, be to, kanclerio Schroeder siūlo pasinaudoti Vokietijos santvarka pavyzdžiu. Prancūzija galbūt dar nesutinka ir dėl to, kad visi senesniai jai nepavyko praversti reformų, pagal kurias ES vadovybei būtų lengviau daryti sprendimus ir juos vykdyti.

Vokietijos kanclerio planas siūlo sukurti dvidalę ES vadovybę: vieną dalį sudarytu renkamas Europos Parlamento, antrąją — tam tikras ministrų kabinetas, skiriant kiekvienai ES narei atitinkamą vietų skaičių. Pastarasis pasiūlymas yra ypač reikšmingas Vokietijai, kuri, būdama didžiausia ES narė, į kasmetinį sąjungos biudžetą įmoka ir didžiausią pinigų sumą.

Prancūzijos nepasitikėjimas ir galbūt baimė, jos senajai priešininkai — Vokietijai — iganant vis daugiau vadovaujamą galimybę ir įtakos Europos Sąjungoje — turi tam tikrą pagrindą. „Nepaisant, kad kanclerio Schroeder pasiūlymas vertas svarstymų, tai visgi Vokietija, kurią mes gerai pažįstame“, — nuaidejo Prancūzijos užsienio reikalų ministerijos atsakymas.

Idomu, kad šiuo metu Europoje atsiranda ir naujas žodynas, susietas su Europos Sąjungos plėtra, veikla ir net kritika. Visų pirma tai „eurokratai“, visomis galimybėmis siekiantys ES įsitvirtinti ir plečiantis (galbūt panašiai, kaip seniau „aristokratai“ ar dabar įprastieji „biurokratai“). Nesvetingas europiečiams žodis ir „euroskėptikai“, kuris jau savaime aiškus... Pastarasis daugiau tiktomas su nepasitikėjimu žiūrintiems į naująjį valiutos vienetą — euro. (Jo kategoriškai atsisakė Danija, nepriėmė ir Didžioji Britanija, nepaisant premjero Tony Blair'itikinė-

Tiesa, ir dabartinis metu ES vadovybė susideda iš Europos Parlamento ir Ministrų tarybos, tačiau pagrindiniai sprendimai turi būti daromi visuotini visų narių pritarimu, todėl bet koks pasikeitimas labai sunkiai pasiekiamas ar net neįmanomas. Schroeder pasiūlymas turi ir kitų punktų, kurių bene vertingiausi: suteikti daugiau galios ir teisių ES narėms pačioms tvarkyti savo žemės ūkio reikalus; apriboti Briuselio biurokratų dominavimą. Naujoji ES vadovybė būtų paprastesnė, aiškesnė ir labiau suprantama net eiliniams ES narių piliečiams. Tačiau ES įgautų daugiau teisių užsienio politikos, gynybos ir imigracijos klausimais.

Reikia tikėtis, kad prieš naujų narių pakvietimą į Europos Sąjungą, vadovybės bei kiti nesutarimai bus išspręsti.

krantan dūžtančiomis bangomis, pilnais kailiais laivais, kad bangos jį nenutrauktų ir gilumas. Dvikovoje su bangomis jį veiduose maišosi pastangų rūpestis su darbo atlikimo džiaugsmu, pakrantės smėlio balti grūdėliai su vandens lašais ant šokoladinės odos spalvos.

Sugrįžus krantinės saulės pilnos puikios dienos paplūdimyje, apėjus lanku įlanką, nusipirkus prieskonių gražiai nupintose ir padabintose pintinėse lauktuvių, grįžtam į mūsų plaukiojantį viešbutį „Bolero“. Pavakarieniavus su nuotaikingais „bendrastaliais“, pasiūkus prie besikeičiančio muzikinių grupių, jau temstant paliekam Grenadą toli akiratyje. Nakties metu, laivui skubant vėl pietų linkme, praplaukus pro Tabago salą (kadaise paliešta net ir Latvijos Kurlandijos interesų, tarp žymiųjų Karibuose Ispanijos, Anglijos, Prancūzijos ir Olandijos interesų, mūsų didžiam nusteimui!) ir skubant pro Trinidadą, ryte turėtume siekti plačiausias Orinoko žiotis.

2000 m., sausio 9 d. — sekmadienio rytas išaušo, žiocių nepasiekus, vėl dėl per galingų vėjų ir bangų. 11:30 ryte didžiojoje, veik perplūdintoje laivo „Starlight Cabaret“ salėje eklektinės krikščionių pamaldos vedamos kanadiečio anglikono misijonieriaus, su puikiu misijų gyvenimų-patyrimų pamokslu ir visų, iš išdailintų lapų, giedamomis penkiomis giesmėmis. Prisimint paskutinę katalonų vakarieniavose Karibuose dviejų keliaujančių katalikų kunigų atnaujamą Mišias, irgi giedant.

(B.d.)

ORINOKU, PRIE SALTO ANGEL

EDMUNDAS PETRAUSKAS

Nr.4

Neilgai laukus vėl viešas pranešimas, kad keleiviu saugumo dėlei, laivukais — iš „Bolero“ nebus įmanoma ir antru kartu bendant čia nesant prisirūšimui prieplaukos, išsikelti Mayreau saloje, kuri čia pat — prieš akis. Neramioje jūroje, vietos aplankymo pakaitai vėl skubame į įvairiausių prieskonių (net taip vadinamą) salą Grenadą (tariamą Grenadą ne Granada, kuri yra Ispanijos Andaluzijoje). Ši sala save pagarsino pradžioje 1980-ųjų vietinių komunistų su sovietų ir Kubos didžia įtaka, parama ir jų tikslais, statytų milžinišku oro uostu su ilgais takais, tūturėdama 100,000 gyventojų ir 133 kv. mylių plotą!

Grenados sostinės St. George's vaizdingame uostelyje tikimasi prisirūšti, prieplaukoje atsiradus vietos. Jei ne, tikimasi rasti ramesnius vandenius, mažesnius pavojumus išsikeltiant iš laivo laiveliais krantan. Pirmakartiai pakeleiviai smarkiai purkštuoja, praleidus Mayreau salą, nežinodami ir nesuprasdami, kad, patalaidama keleiviams, laivo vadovybė prisirūšdama tykamas priedines išlaidas, pakeleiviams neprisirūšdama nieko, teikia kur kas geresnę vietovę, negu tik „kepanant kartu su B/BQ sauleje“ visą dieną Mayreau pa-

krantėje. Grenadoje, mes jau antrą kartą po 1983 m. spalį JAV marinių ir 6 Karibų salų karių Grenados išvadavimo iš raudonųjų pinklių. Už tai dauguma grenadiečių dar ir dabar labiau dėkingi. Padėkoti šiek tiek kur ant pastatų sienų, tvorų. Išdėžyti metrinėmis raidėmis. Grenada labai kalnuota, vešliai žalia, švari, baltųjų didžiųjų laivų kelionių centre. Net du dangoraižiniai laivai — milžinai inkaruoti tolokai nuo pakrantės. „Celebrity Cruises“, „Horizon“ ir „Melody“ blizga vandens ir saulės žaisme po šviesiai mėlyną dangum su lengvais „praplaukiančiais“ baltais debesimis. Abu jie kur kas per dideli vaizdingai St. George's prieplaukai, kurioje jau prisirūšę, kartu su mumis buvęs Trinidadas, Port of Spain, kur kas mažesnis už „Bolero“, „Yorktown Clipper“. „Bolero“ labai lėtai stumiasi atgalios į siaurą pakrantės plotą tarp „Yorktown Clipper“ ir didžiųjų burių tristicio burlaivio, nesant užtikrinai krantinės prisirūšti šonu. Daug kas laive stebi patiam laivo gale, veik nervingai skubant laivo įgulos darbininkus, komanduojamus balta uniforma devinto karininko, kuris priima radijo įsakymus nuo „tilt“ esančio kapitono. Tarpiniai laivas prisirūšamas laivo galu (stern, aft) geru 100 pėdų neliečiant krantinės, o priekis (bow) stipriai įkabintas inkarais vandenų dugne.

Užuot vien tik smėlio, saulės, blizguliuojančio vandens Mayreau saloje, kurios dėl Neptūno paleistų vėjų ir bangų taip ir neteko patirti, visi „sotinam“ akis spalvingomis mažos pasagos formos įlankos, St. George's uosto — miestuko panoramomis. Ne tik saule, vandenį

garbinantys, bet visi gaunam „bonus“ priedą — Grenados Grand Anse paplūdimį, patogiamausi pasiekiamą nuo krantinės 6-8 asmenų „vandens takais“ — nuo saulės ir lietaus dengtais vietiniais laivukais. Nuo „Bolero“ į krantinę ir atgal kas 15 min. plaukioja vietinis „tenderboat“, sakykim, keltas. Po pirmos popiet, pabaigę užkandžius valgomajame vardu „Windlows on the Seas“ (langai juodūsna), o iškelto keltui laivo „pagauti“ pirmo pasirodžiusio „water taxi“ kapitoną John Wayne (tik ne iš Hollywoodo), visu greičiu visam popiečiui ir vėl skiriam bangas apie 8 minutes į Grand Anse palmių, jūros vynmedžių (sea grapes) pavėsiais platiai nusidriekusį paplūdimį, vieną žymiausių Karibuose. Net ir platiai, net pakartotinai, visur buvęs „Bolero“ kapitonas (neaukštas, bet susiimti su juo nenorėtum) „špaciruoją“ išsirengęs pakrantėje, neįprastai jį matyti devint tik maudymosi kelnaitėm. Mano nusteimui, mieliai sutinka foto pozai. Kalbamės apie čia ir Egejų jūrą graikų salas. Susidomi, lyg graikus sutikęs... Grenados vandenys sidabruoja, supa du milžinus laivus, bangomis lėtai juos pasuka, pakeisdamas matomą laivų profilį. Vietinių, neprieikabų prekiautojų juodi blizgantys veidai ir draugiški šypsenai, net ir nieko neperkant neparduodant. Kitur vietinių tuoj pat, su gitaros pritarimu sukuriamos originalios, skirtos tik tai materiai, serenados („a song for a penny“, iš tiesų) už bet kokią mažą atlyginimą. Artėja sutartas laikas su John Wayne grįžti į St. George's, jo vandens taksiu. Laukiant kitų pakeleivių surinkimo, 4-5 vietiniai 8-12 metų amžiaus jaunuoliai kovoja su

PULKININKO JUOZO VĖBROS GYVENIMO KELIAS

(100-ųjų gimimo metinių proga)

DR. JONAS RUDOKAS

JAV lietuvių tarpe dar ne užmirštas Juozas Vėbra — Lietuvos kariuomenės savanoris-kūrėjas, artileristas, pulkininkas, profesorius, chemijos mokslų daktaras, aktyvus lietuviškosios veiklos tremtyje dalyvis. Šių metų balandžio 20 dieną sukanka 100 metų nuo jo gimimo, ir tai — gera proga prisiminti šio iškilaus žmogaus gyvenimo kelią, jo nuopelnus mūsų tautai ir lietuvių valstybei.

Tai buvo ypatinga asmenybė, kurios gyvenime įdomiai persipynė mokslininko ir kario veikla. Labai ryškus jo kūrybiniai sugebėjimai, nuoseklus analitinis mąstymas, melė specialiai literatūrai, sveikos savarankiško žmogaus ambicijos, polinkis ir mokesimas ieškoti, surasti kažką naujo, atkaklumas ir darbštumas — tai vis būdingi žymaus mokslininko būdo bruožai. Nėgana to, nepriklausomybės laikais įkurdamas Tyrimų laboratoriją, J. Vėbra sudarė palankias sąlygas išsiskleisti kelioms dešimtims jaunų gabių mokslo žmonių, todėl jo, kaip mokslo organizatoriaus, nuopelnai, ko gero, net didesni, negu chemiko-tyrinėtojo.

Tačiau jis gyveno tokiu Lietuvos istorijos laikotarpiu, kai tikras savo šalies patriotas ne galėjo užsidaryti savo laboratorijoje, būti vien mokslininku. Teko imti ginklą į rankas ir ne vieną kartą grumtis ir atvirose kautynėse, ir pogrindyje, paragauti kartos kalinio duonos. Čia prireikė ypatingos drąsos, pasipriešinimo aukotis, rizikuoti savo laisve ir net gyvybe.

Bet pasekime šio įžymaus žmogaus gyvenimą nuo pat jos pradžios.

Jaunystės metai

J. Vėbra gimė 1901 metų balandžio 20 dieną nuošaliame Rytų Aukštaitijos kaime Južintų apylinkėse. Jis sėkmingai mokėsi Rygos ir Panevėžio gimnazijose, bet 1918 m. gale mokslus teko atidėti į šalį — atėjo žinia apie besikuriančią lietuvių kariuomenę. Kovos krikštą gimnazistas Juozas, kartu su mokslo draugais Juozu ir Leonu Račiūnais, gavo Truskavos apylinkėse, Panevėžio apsaugos bataliono gretoje, bet ilgai kariauti tuo metu neteko. Mat, iš Kauno atėjo komanda — visus savanorius, baigusius ne mažiau kaip 6 gimnazijos klases, pasiūti į Kauną, į besikuriančią Karo mokyklą.

Karo mokyklos atidarymas 1919 m. balandžio 1 d. buvo labai svarbus įvykis mūsų valstybės istorijoje — neveltui jame dalyvavo Respublikos prezidentas A. Smetona, Žemaitių vyskupas P. Karevičius ir kiti svarbūs žmonės. Iškilmes buvo gražios, bet

mokslo pradžia — sunki, nes visko truko — instruktorių, mokytojų priemonių, baldų, drabužių, maisto, net patalpų. Nėgana to, mokyklai nuolatos grėsė būti užpulta tada jau pakrikusios vokiečių kariuomenės — teko būti visada pasirušus gintis.

Tačiau mokytis reikėjo labai intensyviai, neretai ir po 14 valandų per parą — juk vyko mūšiai dėl nepriklausomybės, savanorių atsiradavo vis daugiau, o karininkų fronte truko. Dėl to ir mokslai užtruko neilgai: jau 1919 m. liepos 6 dieną valdžia nusprendė suteikti 89 kariūnams pirmąjį karininko laipsnį — tada juos vadino karūžais.

Verta pažymėti, kad ši, pirmoji, Karo mokykla laida buvo sudaryta vien iš savanorių, ją kartu su J. Vėbra baigė daug vėliau garsių mūsų žmonių: net keturi generolai (A. Čepas, J. Černius, V. Karvelis, V. Žilys), žymus valstybės veikėjas ekonomikos mokslų daktaras V. Juodeika, chemijos profesorius A. Zubrys, pulkininkai V. Jasulaitis, P. Meškauskas, A. Šova, P. Alantabickas ir kiti.

Iš mokyklos suolo — vėl į frontą. Ypač sunkūs mūšiai J. Vėbrai teko 1920 m. spalio mėnesį — su lenkais prie Vievio: „Buvome visi juodi nuo parako dūmų — savų ir priešų“, — vėliau pasakojo jis.

Atėjus taikos metui buvo nutarta nedelsiant pasiūti grupę jaunų, fronto ugnį praėjusių karininkų į užsienio karo mokyklą. Vienas iš pirmųjų, o gal ir pirmasis į tolimą kelionę Prancūzijon, į Fontenblo artilerijos mokyklą, 1921 m. rudenį iškeliavo J. Vėbra. Reikalavimai čia besimokantiems buvo didžiuliai, tačiau leitenantas iš Lietuvos sėkmingai juos įveikė. 1923 m. pavasarį grįžo į Kauną, dėstė Aukštųjų karininkų kursuose, studijavo universitete.

1925 metų rudenį — vėl kelionė į Prancūziją, dabar jau chemijos mokslų semstis Tuluzos universitete. Šį kartą studijos užtruko ilgiau, į Lietuvą J. Vėbra grįžo 1930 m. rudenį, parsiveždamas net 3 garbinčius diplomus — cheminės technologijos inžinieriaus, gamtos-matematikos licenciatą, suteikiantį teisę dėti aukštojo mokykloje, ir svarbiausia — chemijos mokslų daktaro (apgyne disertaciją iš kvapiųjų organinių junginių srities).

Tyrimų laboratorija

Baigęs mokslus, J. Vėbra 1930 metais buvo paskirtas Ginklavimo valdybos chemijos karo dalies viršininku, pakeltas į pulkininkus-leitenantus. Šiose pareigose dirbdamas jis daug nuveikė, siekdamas apirpinti Lietuvos kariuomenę

J. Vėbros įkurtos Tyrimų laboratorijos Kaune, Žaliakalnyje, pastatas.

kuo geresniais ginklais, dažnai šiais reikalais važinėjo į užsienio komandiruotes. Bet svarbiausias jo nuopelnas ne tik kariuomenei, bet ir visai mokslo plėtrai Lietuvoje — tai Tyrimų laboratorijos įkūrimas.

Lietuvos kariuomenės modernizavimas 1935-1940 metais, sėkmingai panaudojant ir ugdant savo krašto intelektualinį ir ekonominį pajėgumą, labiausiai susijęs su dviejų svarbių tarpukario asmenybių veikla. Pirmasis — gerai žinomas, labai energingas ir ambicingas generolas Stasys Raštikis (1896-1985), parengęs septynerių metų (1935-1941) planą kariuomenės ginkluotės atnaujinimui, vadovavęs to plano įgyvendinimui. Tačiau labai sunku įsivaizduoti, kaip šis procesas būtų vykęs, jei ne kito, mažiau visuomenės žinomo žmogaus, J. Vėbros, pastangos, atkaklus darbas siekiant užsibrėžto tikslo. Jis jau 1930 metais išskėlė idėją ir parengė planą — sukurti specializuotą laboratoriją, taikomąjo mokslo įstaigą aktualioms krašto gynybos problemoms spręsti. Iš tiesų chemikų, medikų, mechanikų, optikų, biologų ir kitų specialistų pagalba ginkluojant kariuomenę tapo būtina tarpukary dėl to, kad atsirado arba buvo smarkiai išpletoji jau anksčiau žinomi naujo tipo ginklai — cheminis, bakteriologinis, aviacinis, tankai, naujos sprogstamosios medžiagos, vyko kariuomenės motorizacija, radiofikacija. Todėl teko mokytis, kaip tuos ginklus naudoti, ieškoti apsaugos priemonių, panaudojant tam ne tik finansinius krašto išteklius, ne tik užsieny pagamintas priemones, bet ir savąsias intelektualines pajėgas, pramoninį Lietuvos potencialą, kurį dar reikėjo sukurti.

Tačiau laboratorijos idėja skynėsi sau kelią sunkiai, ją realizuoti daug prisidėjo Ginklavimo valdybos vadovai: generolas M. Petilionis (1888-1960) parėmė J. Vėbrą sunkiausiu momentu, 1930-1935 metais, iš dalies net paaukodamas savo karjerą — nesutarimų su vadovybe išvargintas, jis 1936 m. pradžioje pasitraukė į atsargą. Šias pareigas perėmusiam pulkininkui matematikos daktarui Pranui Lesauskiui (1900-1942) jau buvo lengviau, nors rūpestių pakako: laboratorijai įkurti, statyboms, įrenginiams ir aparatūrai įsigyti, 1932-1938 metais išleista net 4,2 mln. litų, 1939 m. išlaidų sąmata buvo 0,52 mln. — išpildingos tiems laikams sumos.

Tačiau šie dideli pinigai nebuvo išleisti veltui: Žaliakalnyje išaugo modernus mokslo centras, aprūpintas geriausiais prancūziška, vokiška aparatūra. Daug kas buvo suprojektuota ir pagaminta vietoje, savo jėgomis, kaip vėliau su pasididžiavimu rašė J. Vėbra: „niekas nebuvo akiai pamėgdžiota“ — užsienio patyrimas buvo panaudotas kūrybiškai.

Laboratorija įsikūrė Kauno Žaliakalnyje, tarp senų aštuolių specialiai jai garsaus architekto V. Landsbergio-Žemkalnio suprojektuotame pastate, kur viskas buvo apgalvota iki smulkmenų, o statybos darbų kokybė — nepaprastai aukšta. Užsienio specialistų vertinimu tokio lygio laboratorijos nebuvo nei vienoje kitoje Baltijos šalyje, ir Europoje jų tada galima buvo surasti vos vieną kitą. Dar reikia pabrėžti, kad tai buvo pirmoji stambi taikomojo mokslo įstaiga, įkurta Lietuvoje valstybės iniciatyva ir jos lėšomis. Joje buvo sėkmingai įgyvendintas mokslininkų ir praktikų bendradarbiavimas.

Tačiau dar svarbesnis J. Vėbros indėlis Lietuvos mokslui buvo tas, kad jo dėka laboratorijoje susibūrė gausus būrys mokslininkų: chemikai Aleksandras Vaitekūnas, Viktoras Jasaitis, Antanas Gaidys, agronomas Stasys Bagdonas, metalurgas Vincas Babilius, optikas Kazys Motekaitis, medicinos daktaras Antanas Starkus, biologas Metius Valius ir daugelis kitų. Verta pabrėžti, kad sukurti modernią sudėtingą technologijų imonę — Linkaikių ginklų dirbtuves (1935-1940 m.) būtų buvę neįmanoma, jei ne kvalifikuota Tyrimų laboratorijos specialistų pagalba.

Labai gaila, kad tik nedidelis iš šių talentingų žmonių būrio galėjo po karo tęsti savo darbus Lietuvoje, nes didelė mūsų inteligentių dalis turėjo pasitraukti į Vakarų. Bet tai buvo ne jų kaltė, o didelė visos mūsų tautos nelaimė.

Pasipriešinimas okupantams

Svetimiems tankams 1940 m. vasarą užplūdus Lietuvai, Tyrimų laboratorijos viršininkas J. Vėbra išsprendė dar vieną, regis neišsprendžiamą uždavinį: pasinaudodamas ryšiais su profesūra sugebėjo pasiekti, kad likviduojant kariuomenę, laboratorija neprazdėtų, neatitektų svetimiems, o su visu personalu pereitų universiteto žinion. Jis pats tapo Technologijos fakulteto dėstytoju, o jau 1941 m. sausį buvo paskirtas docentu — organizinės technologijos katedros vedėju. Darbas buvo labai reikalingas ir įdomus, tačiau J. Vėbrai jo nepakako: jis įsijungė į pogrindžio kovotojų gretas, organizavo amunicijos gamybą, kartu su buvusiais bendradarbiais E. Binkiu, J. Babina, K. Raicinskiu, kartu su A. Damušiu ruošėsi sukilimui, kuris įvyko karui prasidėjus.

Įdomu pažymėti, kad J. Vėbros veiklą antisovietiniame, vėliau — antinaciniame judėjime aukštai įvertino... Lietuvos MGB šefas gen. A. Guzevičius, kuris savo ataskaitoje Maskvai taip ir parašė: „Vieni aktyviausių pogrindžio vadovų buvo plk. Vėbra, dirbęs karinės tyrimų laboratorijos direktorium, joje slėpė aktyvų organizacijos ginklus. Plk. Vėbra buvo vienas iš lietuvių nacionalistinio pogrindžio centro organizatorių, visų partijų ir grupių vienijimosi į VLIKą iniciatorių“.

1941 m. Birželio sukilimas buvo ypatingas, gaivališkas įvykis, jis atgaivino tautoje laisvės ir patriotizmo dvasią po sunkių pažeminimų 1938-1940 metais (ultimatumų), po baisių okupacijos metų. J. Vėbra buvo vienas iš to sukilimo vadovų, jis kartu su A. Damušiu ir A. Vaitiekūnu per Kauno radiją paskelbė Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktą — tą žinią išgirdo visa šalis.

Tačiau nemažų vilčių metas truko neilgai, patriotinės jėgos turėjo vėl grįžti į pogrindį, nes pagal naujų okupantų planus Lietuva turėjo būti gyvenama tik vokiečių. O lietuviams geriausiu atveju galėjo būti patikėtos policininkų pareigos kur nors prie Uralo — apie tai J. Vėbra pasakojo pats A. Rentelnas, okupacinės valdžios šefas.

Patriotinio antinacinio pogrindžio padėtis buvo sunki: daug priešų ir jokios paramos. J. Vėbros pavarde gestapo dokumentuose pasirodė jau 1943 metais, bet areštuotas jis buvo tik 1944 m. birželį — kartu su 26 bendros kovos dalyviais. Visi jie buvo apkaltinti valstybės išdavimu, grėsė mirties bausmė, nuo kurios išgelbėjo suirutę to meto Vokietijoje ir karo pabaiga.

Gyvenimas tremtyje

Amerikiečių karių išlaisvintas iš nacių kalejimo J. Vėbra, be abejoj, nežinojo, ką apie jį rašė sovietinis gen. A. Guzevičius, bet gerai suprato, kad grįžti į Lietuvą jam negalima. Todėl laikinai įsikūrė Prancūzijoje, kur turėjo nemažą gerų draugų iš studijų laikų, dirbo chemijos imonėse. 1949 m. persikėlė į JAV, kur pradžioje gyvenimas buvo nelengvas — truko darbo. Tik 1951 metais pagaliau pasisekė susirasti pareigas pagal specialybę — sprogstamų medžiagų tyrinėtoju Winchester dirbtuvių laboratorijoje. Nuo 1952 metų iki pensijos J. Vėbra dirbo New Haven, Connecticut valstijoje, garsios ginklų ir sprogmenų „Olin Mathison“ tyrimų centre. Darbas sekėsi gerai: pavyko užregistruoti keliolika išradimų, paskelbti mokslinių straipsnių.

Nežinūnt visų sunkumų, įtempto darbo laboratorijoje, J. Vėbra tęsė aktyvią visuomeninę veiklą: buvo vienas iš lietuvių rezistencinės santarvės steigėjų, nuo 1950 metų — jos vicepirmininku. Labai reikšmingas jo indėlis leidžiant „Lietuvių enciklopediją“ — beveik visuose 38 jos tomuose J. Vėbra, dabar jau profesorius, minimas kaip vienas svarbiausių bendradarbių, jis parengė kelias dešimtis straipsnių apie organinius cheminius junginius ir medžiagas. Ir tai — laisvalaikio, nakties valandų sąskaita. Tautiečių renginiuose J. Vėbra dažnai skaitydavo pranešimus reikšmingų sukaikių prologomis — Vasario 16-osios, Kariuomenės šventės ir kitomis, visada labai rūpestingai paruoštus ir įdomius, iliustruotus asmeniškais išpūdziais iš nepriklausomos Lietuvos laikų. Tačiau svarbu buvo žiūrėti į ateitį nes greitai visiems tapo aišku, kad tremtis užtruks ilgai. Todėl pranešėjas kviedavo tautiečius, „išlaikyti lietuviškas dvasias šeimoje, skleisti ją aplink save, remti lietuvišką spaudą, skatinti tautinę vienybę“. Ypač svarbu buvo įpūsti lietuviškos ugnį savo vaikų sąmonėje. Toli gražu ne visiems mūsų tremtiniais, net ir aktyviems visuomenininkams, tas pasisekė, o štai J. Vėbra savo dukrą Vaivą, JAV gimusią, išaugino tikra lietuvaite, sąmoninga ir aktyvia, negailintia jėgų savo tė-

SKELBIMAI

ELEKTROS ĮVEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiestyje. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Kalame visų rūšių „sidings“, „soffits“, įdedame
lietvamzdžius (gutters) ir dengiame stogus. **Skambinti Romui tel. 630-774-1025.**

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English.
L.A. McMahon Window Washing.
Tel. 800-820-6155.

Gydytojas gali slaugyti
sergančius arba senyvo amžiaus žmones.
Tel. 630-673-8743, Kazimieras.

LANGŲ PLOVĖJAI!
Reikalinga 100 žmonių. Pradėkite jau šiandien. Darbas nuo pirmadienio iki šeštadienio, 7 v.r. iki 4 v.p.p. Dirbama po 2-3 žmones (vyrai ir moterys). Privalo turėti automobilį ir susikalbėti angliai. Patirtumas nebūtinai išmokysime. Atlyginimas \$500 per savaitę viename žmogui. Sumokėsime kiekvieną dieną. Užpildyk dokumentus šiandien – pradėk dirbti rytoj.
2101 Ogden Ave., Downers Grove, IL 60515 (Ziebart pastate). Įėjimas per šonines duris. Tel. 630-737-0100.

Air Duct cleaners & power washers
Work Monday – Saturday, 6:30 am-5 pm. Company van, paid training, year round work. Must speak English, have valid drivers license. Make \$700+per week. No experience needed.
Make application today & start tomorrow.
2101 Ogden Ave., Downers Grove, IL 60515 (Ziebart building). Enter side door. Tel. 630-766-0001.

STASYS' CONSTRUCTION
Stalio darbai, rūšių, vonių ir virtuvų įrengimas; prietaisai; keramikos plytelės; „sidings“, „soffits“, „decks“, „gutters“, plokštės ir „shingle“ stogai; cementas, dažymas. Turiu darbo draudimą.
S. Benetis, tel. 630-241-1912.

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
OFFICE (773) 229-6761
HOME (708) 425-7189
MOBILE (773) 580-4205

RIMAS LSTANKUS

- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Pensininkams nuolaida

Sergantiems, vienišiams žmonėms, kuriems reikia priežiūros, jaukių, švartų namų ir sveiko maisto — lauksis iš „For your service“ agentūros visą tai padarys. Skambinti Zitali, tel. 773-585-9067 arba 773-585-6709.

Krautuvė „LIETUVĖL“
įsikūrusi Jaunimo centre, 5620 S. Claremont, siūlo įvairiausių lino, tekstilės gaminių, lietuviškų suvenyrų, laikraščių, žurnalų, muzikinių įrašų. Kiekvienas šeimininkas stalui — planas asortimentas konservuotų grybų, mišrinių, uogienų, šokoladų, act vaistažolių. Ir visos gėrybės — iš Lietuvos. Taip pat galėsite nusipirkti telefoninių kortelių pokalbams su Lietuva.
Krautuvėlės darbo val.: šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 10 v.r. iki 4 v.p.p. Savininkas Andrius Butas. Tel. 847-846-3972.

Parduotuvių valymui reikalingi darbuotojai. Gali kreiptis ir šeima. Darbas Tennessee valstijoje. Atlyginimas \$1,500 — \$1,800. Dokumentai ir kalba nebūtinai.
Tel. 901-240-5544 arba 901-830-7223.

V.A.L. Auto Services
Atliekame visus variklio ir važiuoklės darbus. Variklio kompiuterinis patikrinimas. Nuolatiniams klientams — nuolaida. 3800 W. 79 St.
Tel. 773-582-4183, 773-582-0184. Kalbame lietuviškai.

Reikalingi darbininkai naktniam parduotuvių valymui
Indiana valstijoje ir kitur. Reikalingas transportas. Atlyginimas pradedantiems \$1,600, su patyrimu \$2,000 per mėnesį.
Tel. 773-476-2247; 773-251-6101.

SVARSTOMA LIETUVOS KINO STUDIJOS ATETIS

Kultūros ministerija, valdanti visas Lietuvos kino studijas akcijas, laikosi nuostatos, jog būtina išsaugoti šią pagrindinę nacionalinių filmų gamybos bazę, tačiau nėra ir negali būti jokių Lietuvos kino studijos (LKS) žaliavų pardavimo planų.

Pastarųjų metų veikla rodo, kad specialios paskirties UAB Lietuvos kino studija pajėgi įgyvendinti didelius bei sudėtingus lietuviškų filmų gamybos projektus, jos paslaugomis naudojasi Vakarų kino kompanijos.

Ministerijos iniciatyva sukurta konsultacinė grupė, teikianti siūlymus dėl šios kino institucijos veiklos perspektyvų. Ją sudaro Kinematografininkų sąjungos, Kultūros ir Finansų ministerijų, Valstybės turto fondo, privataus verslo atstovai. Kinematografininkų sąjunga, kartu su Nepriklausomų prodiuserių asociacija, parengė kvalifikacinių reikalavimų projektą.

Ieškant nestandartinių LKS problemų sprendimų, svarstomos ir investicinių programų rengimo bei privataus kapitalo pritraukimo į LKS, išau-gojant jos veiklos pobūdį, galimybes. Ministerija teigia tai daranti nieko nesulaukdamas nuo Lietuvos kino visuomenės, atvirkščiai, norinti pakviesti kuo daugiau kine dirbančių specialistų konstruktyviai diskutuoti šia tema.

Kultūros ministerijoje planuojama surengti viešą diskusiją Lietuvos kino studijos problemoms bei veiklos perspektyvoms aptarti. (ELTA)

J. Vėbra — nepriklausomos Lietuvos kariūnas.

J. Vėbra 1950 m. JAV.

RENGINIAI ČIKAGOJE

2001 METAI

GEGUŽĖS MĖN.

4 d., penktadienį — Balzoko lietuvių kultūros muziejuje 7:30 v.v. paskaita „Sovietinė cenzūra“. Skaitys Lietuvos literatūros ir tautosakos instituto doktorantas Rimas Žilinskas.

— „Dailininkų meditacijos“ Motinos dienos parodos atidarymas 7:30 v.v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre.

6 d., sekmadienį — LB Brighton Parko apylinkės pietas Švč. M. Marijos Prasidėjimo parapijos mokyklos salėje, West 44 St. ir California Ave., po 10:30 val. r. šv. Mišių.

— Pooperinis koncertas Jaunimo centro didžiojoje salėje. Rengia Čikagos lietuvių opera.

— Anglijos lietuvių klubo pusmetinis narių susirinkimas Šaulių namuose.

13 d., sekmadienį — Motinos dienos minėjimas PLC, Lemonte. Rengia Pal. J. Matulio misija.

10 d., ketvirtadienį — Čikagos Vėnesulės lietuvių draugijos metinis susirinkimas 1 val. p.p. Šaulių namuose.

15 d., antradienį — Suvalkiečių draugijos narių pusmetinis susirinkimas 1 val. p.p. Šaulių namuose.

18 d., penktadienį — Dailidijos Balcionaitės tapybos kūrinių parodos atidarymas Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre.

19 d., šeštadienį — Poetijos diena Jaunimo centre. Rengia JAV LB Kultūros taryba.

— Pasaulio lietuvių centro metinis pokylis PLC, Lemonte.

20 d., sekmadienį — Poetijos diena PLC, Lemonte, rengia JAV LB Kultūros taryba.

25 d., penktadienį — Žurnalisto Antano Ragausko publicistinių straipsnių knygos „Gintai del akonio“ suktuvės 7 v.v. lietuvių dailės muziejuje, Lemonte.

26 d., šeštadienį — „Sietuvos“ skautininkų draugovės sueiga, nuo 1-4 v.p.p. Ateitininkų namuose, Lemonte.

28 d., pirmadienį — Mirusiųjų pagerbimo diena (Memorial Day) iškilmės Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse prie Steigėjų paminklo. Pradžia 12 val. Ruošia Bendruomenės pasauliečių komitetas ir Kapų sklypo savininkų dr. ja, garbės sargyboje dalyvaujant šauliams, jūros šauliams ir ramovėnams.

BIRŽELIO MĖN.

3 d., sekmadienį — Jaunųjų talentų festivalis PLC did. salėje, Lemonte. Rengia JAV LB Kultūros taryba.

— Čikagos ir apylinkių Nekalto Prasidėjimo M. Marijos seserų vienuolijos rėmėjų metinis susirinkimas (tuo po 8 val. r. šv. Mišių) Švč. M. M. Gimimo parapijos salėje.

— Šaulių s-gos žurnalui „Trimitas“ paremti gegutinė Šaulių namuose.

— Ateitininkų Šeimos šventė ir Ateitininkų namų gegutinė, Ateitininkų namuose ir sodelyje, Lemonte.

7 d., ketvirtadienį — Šaukiečių draugijos pusmetinis susirinkimas 1 val. p.p. Šaulių namuose.

9 d., šeštadienį — Jaunimo tautinio ansamblio „Grandis“ koncertas 6:30 v.v. PLC lietuvių fondo salėje, Lemonte.

9 ir 10 d., savaitgalį — Mažosios Lietuvos Resistencinio sąjūdžio ir Maž. Lietuvos fondo suvatiavimas Čikagoje, Balzoko lietuvių kultūros mu-

ziejaus patalpose.

10 d., sekmadienį — Lietuvos žmonių Sibiran trėmimų minėjimas. 10:30 val. r. šv. Mišios Švč. M. Marijos Gimimo lietuvių parapijos bažnyčioje. Po Mišių — minėjimas parapijos salėje. Rengia ALTO Čikagos skyrius.

— „Laumės juosta“ — koncertas visai šeimai 12:30 val. p.p. PLC lietuvių fondo (sporto) salėje, Lemonte. Ruošia „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis.

17 d., sekmadienį — Tauragės lietuvių klubo narių pusmetinis susirinkimas Šaulių namuose.

— BALFo 5 skyriaus ceptelių pietas Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje, Marquette Parke. (Po sumos bažnyčioje).

— Tėvo diena PLC did. salėje, Lemonte.

23 d., šeštadienį — Tradicinės šaulių Joninės Šaulių namuose.

24 d., sekmadienį — Anglijos lietuvių klubo gegutinė Šaulių namuose.

30 d., šeštadienį — „Sietuvos“ skautininkų ir vyr. skaučių draugovės sueiga nuo 1 iki 4 val. p.p. Ateitininkų namuose, Lemonte.

LIEPOS MĖN.

1 d., sekmadienį — 37-tas metinis debutančių pristatymo „Gintaro“ pokylis Hilton Oak Lawn pokylių salėje. Rengia Čikagos lietuvių moterų klubas.

— „Vaiko vartai į mokslą“ gegutinė, PLC sodelyje, Lemonte.

6, 7 ir 8 d., savaitgalį — Brighton Parko metinis festivalis vyks ant So. Western Ave., tarp 76 ir 79 gatvių.

8 d., sekmadienį — Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės gegutinė Šaulių namuose.

— Pasaulio lietuvių centro gegutinė PLC sodelyje, Lemonte.

15 d., sekmadienį — Arki-vysk. Jurgio Matulio palaimintųjų paskelbimo šventė. Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje 10:30 val. r. šv. Mišios. Po Mišių — pamėnėjimas parapijos salėje.

— Vėnesulės lietuvių klubo gegutinė Šaulių namuose.

— JAV LB Waukegan/Lake County apyl. gegutinė/metinis susirinkimas vyks pavėsinėje „A“, Half Day Forest Preserve, netoli Vernon Hills, IL, prie kelio 20 (Milwaukee Ave), 2 m. į pietus nuo 60 kelio. Pradžia 12 val.

23 d., sekmadienį — Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų draugijos (ALIAS) Čikagos skyriaus gegutinė Mičiganoje, MI.

— „Sietuvos“ skautininkų draugovės šeimų ir artimųjų gegutinė (12-5 val. p.p.) Ateitininkų namuose, Lemonte.

29 d., sekmadienį — Šaulių lietuvių klubo gegutinė Šaulių namuose.

— Amerikos lietuvių Tautinės sąjungos Čikagos skyriaus gegutinė Ateitininkų namų sąuolyne.

RUGPJŪCIO MĖN.

5 d., sekmadienį — Beverly Shores, IN, lietuvių klubo tradicinė gegutinė Lituanicos Parke.

— Pensilvanijos klubo gegutinė Šaulių namuose.

13 d., sekmadienį — JAV LB Vid. Vakarų apygardos apylinkių gegutinė PLC sodelyje, Lemonte. Pradžia 12 val.

— Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės gegutinė Šaulių namuose.

18 d., šeštadienį — „Sietuvos“ skautininkų draugovės sueiga, nuo 1-4 val. p.p. Ateitininkų namuose, Lemonte.

Lietuvos Vytū tradiciniame pokilyje, š.m. vasario 4 d. vykusiamame Martiniuke salėje Čikagoje. Iš kairės: Lilian Micka, Janeen Perutis, Glenn Perutis, Robert Damaskauskas.

19 d., sekmadienį — „Draugo“ metinė gegutinė Marijonų sodelyje, Čikagoje.

— ALTO Čikagos skyriaus gegutinė Ateitininkų namų sąuolyne, Lemonte.

26 d., sekmadienį — Illinois lietuvių Respublikonų lygos metinė gegutinė PLC sodelyje, Lemonte. Pradžia 12 val.

RUGSĖJO MĖN.

2 d., sekmadienį — Pasaulio lietuvių centro gegutinė PLC sodelyje, Lemonte.

3 d., pirmadienį — ALTO Čikagos skyriaus metinė gegutinė Ateitininkų namų sąuolyne.

9 d., sekmadienį — Tautos šventė Šaulių namuose.

16 d., sekmadienį — Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės gegutinė Šaulių namuose.

22 d., šeštadienį — „Sietuvos“ skautininkų draugovės sueiga, nuo 1-4 val. p.p. Ateitininkų namuose, Lemonte.

23 d., sekmadienį — Zarasiškių klubo gegutinė 12 val. Šaulių namuose.

30 d., sekmadienį — 7-os lietuvių fondo golfo žaidynės Lieponių Old Oak Country Club laukuose, Lockport, IL.

— „Draugo“ metinis pokylis Martiniuke pokylių salėje.

SPALIO MĖN.

7 d., sekmadienį — Brighton Parko lietuvių namų savininkų gegutinė Šaulių namuose.

— Vysk. Motiejiaus Valančiaus minėjimas Jaunimo centre. Rengia JAV LB Kultūros taryba.

— Brighton Parko lietuvių namų savininkų gegutinė. Pradžia 12 val. p.p.

13 d., šeštadienį — JAV LB 50 metų minėjimas-akademija Jaunimo centre. Rengia JAV LB Kultūros taryba.

14 d., sekmadienį — Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės gegutinė Šaulių namuose.

— „Ažuoliukų“ choro koncertas Maria mokyklos auditorijoje. Rengia JAV LB Kultūros taryba.

20 d., šeštadienį — „Sietuvos“ skautininkų draugovės sueiga, nuo 1-4 val. p.p. Ateitininkų namuose, Lemonte.

21 d., sekmadienį — Anglijos lietuvių klubo narių metinis susirinkimas.

23 d., antradienį — Suvalkiečių draugijos narių metinis susirinkimas 1 val. p.p. Šaulių namuose.

25 d., ketvirtadienį — Zarasiškių klubo narių metinis susirinkimas 1 val. p.p. Šaulių namuose.

27 d., šeštadienį — LFK „Lituanica“ 51-sis metinis pokylis 6:30 v.v. PLC, Lemonte.

28 d., sekmadienį — Suvalkiečių draugijos gegutinė 12 val. Šaulių namuose.

LAPKRIČIO MĖN.

3 d., šeštadienį — Lietuvių fondo metinis vajaus už-

baigimo pokylis Pasaulio lietuvių centre, Lemonte.

10 d., šeštadienį — JAV LB Waukegan/Lake County apylinkės tradicinis „Rudens“ pokylis 6 v.v. Country Squire, 19133 West Highway 120, Grayslake, IL (45 ir 120 kelių kampas).

11 d., sekmadienį — Madų paroda, PLC did. salėje, Lemonte.

17 d., šeštadienį — Lithuanian Mercy Lift pokylis Brookfield zoologijos sode, Brookfield, IL.

— „Sietuvos“ skautininkų draugovės sueiga, nuo 1-4 val. p.p. Ateitininkų namuose, Lemonte.

— „Dainavos“ ansamblio pokylis PLC, Lemonte.

18 d., sekmadienį — Tauragės lietuvių klubo metinis narių susirinkimas Šaulių namuose.

25 d., sekmadienį — Lietuvos Kariuomenės šventė Šaulių namuose.

— „Žaltvykslės“ teatro spektaklis Jaunimo centre. Rengia JAV LB Kultūros taryba.

A.A. ENGELBERTAS ANDRIUŠIS

Jau pradėjęs vienerius metus, kai iš gyvųjų tarpo pasitraukė a.a. Engelbertas Andriušis. Jis gimė 1913 metais Glogowe, Škotijoje, lietuvių emigrantų šeimoje. 7 metų berniuką Engelį (taip jį vadino tėvai) atsivežė į Lietuvą, Kybartus. Čia jis lankė pradžios mokyklą ir gimnaziją. Vėliau įstojo į pašto vadybos mokyklą. Ją baigęs dirbo Varėnos ir Kybartų pašte, vadovaujamoje pareigose.

Užaugęs tautiškai susipratęsioje šeimoje (tėvelis — ilgametis Kybartų viceburmistras) jis brandino savyje giliai tėvynės meilę. Jau nuo vaikystės reikšėsi, kaip aktyvus skautas, o vėliau Kybartuose pradėjus kurtis jaunlietuviams, jis buvo pirmasis jų gretose. Kartu su vyresniaisiais jis vadovavo tautinių švenčių renginiuose. Iš prigimties buvo labai kūrybingas, labai mėgo Čiurlionį, jo paveikslus ir muziką. Jis patys laisvalaikiais tapė, griežė smuiku ir drožinėjo iš medžio įvairias skulptūras, darė lietuviškus kryžius ir koplyteles. Savo kūriniams yra gausiai apdovanojęs gimines ir draugus. Rinko pašto ženklus, turėdamas nemažą jų rinkinį, su kuriu dalyvaudavo Čikagos filatelistų parodose.

Lietuvai praradus nepriklausomybę, jis labai skaudžiai išgyveno, tačiau visuo-

met tikėjo tėvynės laisva ateitimi. Priartėjus Rytų frontui, belikus vos kelioms kilometrams nuo bašios kovų linijos, jis pasitraukė į Vakarų. Apsigyveno pietų Bavarijoje. Karui pasibaigus 1945 m. vedė klybartietę Marytę Petrušaitę, savo buvusią bendradarbę. Abu apsigyveno Augsburgėje, JAV globojamoje lietuvių

GRUODŽIO MĖN.

1 ir 2 d., savaitgalį — Kalėdinė muge PLC did. salėje, Lemonte.

2 d., sekmadienį — Tilžės Akto paskelbimo 83-čios su-

kakties minėjimas Šaulių namuose. Pradžia 2 val. p.p. Rengia Mažosios Lietuvos Resistencinio sąjūdžio.

7 d., penktadienį — Šampano vakaras — lešų telkimas Lietuvos „Vaikų vilties“ komitetui. Rengia Jim ir Gražina Liautaud.

8 d., šeštadienį — Labdaro vakaras ir prel. dr. J. Prunskio premijos įteikimas „Seklyčioje“. Rengia JAV LB Socialinių reikalų taryba ir Vyresniųjų centras.

9 d., sekmadienį — Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės Kūčios Šaulių namuose.

— „Sietuvos“ skautininkų draugovės šventė, nuo 12-5 val. p.p. Ateitininkų namuose, Lemonte.

31 d., pirmadienį — Naujų metų sutikimas Šaulių namuose.

— Čikagos lietuvių operos Naujųjų metų sutikimo pokylis Jaunimo centre.

stovykloje, 1949 m. Engelbertas su savo jauna žmona iš-emigravo į JAV ir apsigyveno Čikagoje.

Atsidūręs Naujajame pasaulyje į viską žiūrėjo labai blaiviai, džiaugėsi, kad pagaliau pasibaigė benamio dalia. Pradžioje dienomis dirbo fizinį darbą, o naktimis mokėsi. Baigęs mokslą dirbo braižytoju iki užtarnautos pensijos.

Užaugino 2 sūnus: Vytenį ir Edvardą. Rūpinosi jų lietuvišku auklėjimu. Jis buvo net vienas iš pirmųjų, įkurdamas Gage Parke lietuvinistinę mokyklą, kur abu sūnūs mokėsi ir dalyvavo skautų veikloje. Staigi vyresnio sūnaus Vytenio mirtis aptemdė Engelbertui dienas. Jis labai jį liūdėjo. Palaiminta laiko tėkmė, gydanti didžiausias žmogaus žaizdas. Engelbertui dideli malonumai teikė jo atžalos, jo vaikaičiai. Jie, gražiai kalbėdami lietuviškai, dažnai buvo senelio žaidimų dalyviai. 1995 metais abu su žmona atėvė savo aukštinį vedybinį jubiliejų. Gyvenimo saulėlydžio metais teko patirti įvairių fizinių negalių. Jis buvo kantrus ir ramiai priėmė Dievo valią.

2000-taisiais metais, niūrią ir šaltą vasario 26 dieną, Engelbertas Andriušis apleido šį pasaulį. Žmona, sūnus, sesuo, jų šeimos ir draugai atlydėjo velionio palaikus į Šv. Kazimiero lietuvių kapines. Po tradicinių gedulo apeigų, karstas su lietuviškais gintaro gabalėliais ir žiedais, nusileido į žemę, kuri priglaudė jį amžinam poilsiui.

ERR

• Ir aukščiausia tvora — ne užtvara, jei blogis į namus pasikviečiamas kaip svečias.

Mirties ūksmė pristelino iš lėto
Lėdinis skausmas tirdį tebebaldo
Tu išėjai taip netikėtai
Su meile minim Tavo vardą.

PENKERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. † A.

BRONIUS RACEVICIUS

Su liūdesiu ir ilgisiu prisimename mylimą Vyra, Tėva, Brolį ir Senelį, kurio netekome 1996 m. gegužės 5 d.

Už jo sielą šv. Mišios atšaujamoms Čikagoje ir Lietuvoje. Prašome gimines ir draugus prisiminti a.a. Bronių savo maldose.

Liūdinti šeima.

Gerbiamam mokytojui

A. † A.

JUOZUI PLAČUI

mirus, reiškiam giliausią užuojautą šią netekties ir liūdesio valandą žmonai MARIJAI, dukrai LAIMUTEI su šeima, sūnui GINTARUI su žmona ir vaikaičiams — grandiečiams Jolytei, Petriui ir Kristai.

Violeta Smieliauskaitė-Fabianovich

Irena Smieliauskienė

„DRAUGAS“ informuoja, „DRAUGAS“ formuoja.

„DRAUGAS“ išvijo ir Lietuvos jungtis;

„DRAUGAS“ lietuvių svyturis ir sargas!

Prenumeruokime ir skaitykime „DRAUGA“

„DRAUGA“ atmintime savo testamentu

A.a. William P. Durbin mirė 2001 m. vasario 8 d.

A.a. William P. Durbin atminimą pagerbdami, artimieji ir draugai aukoja jo motinos a.a. Onos Kutkaitės Durbin fondui — Jurbarko ligoninės vaikų skyriui:

\$2,500 Illinois State Society of Washington, Washington D.C.;

\$1,000 William Dornette, Kensington, MD;

\$250 Christine Durbin ir Marty Johnson, Wheaton, IL;

\$200 Senator Richard J. Durbin, Springfield, IL;

\$150 Michael Durbin ir Joan Monning, Golf, IL;

\$140 Office Staff of U.S. senator Richard J. Durbin, Chicago, IL;

\$100 Charles ir Katherine Durbin, Silver Springs, MD;

Communications Cabelling & Technology, Arlington, VA;

Alexander Domanskis, Chicago, IL; Karola ir Donald Beahringer, Springfield, IL; Robert Luken, Alton, IL;

Jasculca/Terman & Associates, Chicago, IL; Mary Bahrs, Kensington, MD; Eric ir Christine Strobel, Winnetka, IL;

Paul Simon, Makanda, IL; Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas, Lietuva; Diane Bierema, Caledonia, MI; Leo ir Constance Goldman, Carlisle, PA;

Francesco Calabrese, McLean, VA; Jurgis ir Viligailė Lendraitai, Palos Hts., IL;

\$50 Governor ir Mrs. George H. Ryan, Springfield, IL;

Stephen ir Katherine Scates, Shawneetown, IL; Egizii Electric, Inc. per Robert Egizii, Springfield, IL; Bonnie ir Ronald Ettinger, Springfield, IL; Joseph ir Florence Levy, Belleville, IL; Charles ir Doris Griffith, Collinsville, IL;

Justice Ben Miller Supreme Court of Illinois, Springfield, IL; The State Journal Register, Springfield, IL; James ir Barbara Lestkow, Springfield, IL; Francis Mahoney, Arlington, VA; Kenneth ir Margaret Durbin, Silver Springs, MD; Edward ir Tammy Durbin, Bethesda, MD; Hon. Marty Russo ir Karen Russo, Washington, DC; Sharon Boyer, Cumming, GA; Janice Rago Besser, Wilmette, IL;

\$35 Radm L. Stanard Severance, Jr. USN RET, Oakton, VA; Mary Ferguson Lohar, Bedford, TX;

\$30 Susan Hardesty ir šeima, Arlington, VA;

\$25 Richard ir Jacqueline Mahoney, Highland, IL;

Thomas ir Gretchen Seppel, Villa Ridge, MO; Donald ir Lynn Durbin, Perris, CA; Arvydas ir Daiva Barzdukai, Falls Church, VA; Owen ir Betty Lou Williams, Williamsburg, VA; Joseph P. Rago ir Louis Rago, Chicago, IL; Ruth ir Ralph David, Belleville, IL; John ir Betty Hamilton, Springfield, IL; David Parkhurst, Chicago, IL; Estella Cich, Fairview Hts., IL; Helen Hart, N. Brookfield, MA; Patrick Murphy, Durham, NH; Ann ir Gene Callahan, Springfield, IL;

Douglas ir Anne Dougherty, Springfield, IL; American Lithuanian Club, Inc., Whiting, NJ;

\$20 Julie Dirksen, Springfield, IL; Algimantas ir Theresa Landsbergiai, Upper Marlboro, MD;

\$15 Stuart ir Merle Shiffman, Springfield, IL;

\$10 Dorris Johnson, Janesville, WI; V. ir V. Hagstrom, Quincy, IL; Amy Zisook, Highland Pk., IL; Marianne Clifford Upton, Germantown, MD.

Reiškiam gilią užuojautą velionio artimiesiems.

Nuoširdžiai dėkojame aukotojams. Lithuanian Mercy Lift, P.O. Box 88, Palos Heights, IL 60463. Tel. 773-238-1536. Tax ID#38-10893.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Per „Motinos ir vaiko rytą“, kuris vyko „Žiburelio“ Montessori mokyklėlėje, Marija Čyvaite rodė savo mamytę, kaip ji pažįsta raides.

Juozas Mikulis, gyvenantis Westchester, IL, ilgąmetis Draugo fondo garbės narys, prie ankstesnių 2,200 dol. įnašų DF pavasario vakui atsiuntė 200 dolerių. Nuosirdžiai dėkojame už gausią paramą Draugo fondui ir šiuo gražiu pavyzdžiu kviečiame pasekti visus „Draugo“ skaitytojus.

Alanta (Alunta) yra Rytų Aukštaitijos miestelis — ramus, kiek apsnūdęs, bet pasižymintis labai kultūringais, savo gimtinę mylinčiais žmonėmis. Vaizdajuostę apie Alantą galite pamatyti penktadienį, gegužės 4 d., 2 val. popiet, PLC „Bočių menėje“. Penktadienio popietės pabėdravimą ruošia LB apylinkės Socialinių reikalų tarybos skyrius, kuriam vadovauja Gediminas Kazėnas.

Motinos dienos minėjime, kuris rengiamas gegužės 13 d. 12 val. PLC, programą atliks Rasos Poskočimienės vadovaujama vaikų grupė. Bus ir pietūs. Bilietus pietums galima įsigyti ir gegužės 6 d. (ne vėliau) PLC. Minėjimą rengia Pal. J. Matulaičio misija.

Iš arti ir toli

JANINOS MARKS PARODA

Lietuvos Respublikos ambasadoje Vašingtone sekmadienį, gegužės 6 d., 2 val.p.p. rengiamas čikagietės dailininkės Janinos Monkutės-Marks gobelenų parodos atidarymas.

Dailininkės kūrinių buvo aukštai įvertinti keliose JAV miestų parodose, jie planuojami eksponuoti keliose Europos šalių sostinėse. Po to darbai bus padovanoti Janinos Monkutės-Marks tėviškėje — Kėdainiuose — steigiamam muziejui.

J. Marks paroda Vašingtone surengta LR ambasados ir Pasaulio lietuvių bendruomenės pastangomis.

Svč. M. Marijos Gimimo parapijos mokyklos choras dainavo Sr. Mary Brian Costello imigrantų stipendijų teikimo popietėje, vykusioje Svč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje. Choriui vadovauja Giedrė Nedveckienė, dainuoja (pagal abėcėlę): Mindaugas Asipauskas, Arnoldas Čaplinskas, Sandra Čaplikaitė, Mantas Čaplikas, Justina Celiesiūtė, Domantas Darcus, Evelina Galiliūtė, Saulius Jackevičius, Deimantė Jakelaitytė, Žygmantas Jakelaitis, Lukas Jakubonis, Justas Jakubonis, Erikas Linartas, Vita Loginaitė, Tadas Markevičius, Agnė Maskoliūnaitė, Laura Meistinytė, Justė Navikaite, Tomas Nedveckis, Inga Ribskytė, Rokas Školnikov, Andrius Vrubliauskas, Gediminas Zakarauskas, Povilas Zakarauskas, Vytautė Zubavičiūtė.

E. Andriulytės nuotr.

Šv. Kazimiero kongregacijos seserys maloniai visus kviečia dalyvauti šv. Mišiose ir pasimelsti, kad kongregacijos įsteigėja Motina Marija Kaupaitė būtų paskelbta palaimintąja. Mišios vyks šį šeštadienį, gegužės 5 d., 9:30 val.r. seselių motiniškajame name, 2601 West Marquette Road, Chicago. Mišias aukos kunigas Stanley G. Rataj, St. Nicholas of Tolentine parapijos klebonas.

Rimas Žilinskas, Lietuvos Literatūros ir tautosakos instituto doktorantas, šiuo metu besistazuojuantis Illinois universiteto PLB Lituanistikos katedroje, kalbės apie sovietinę cenzūrą Lietuvoje. Paskaita rengiama šį penktadienį, gegužės 4 d., 7:30 val.v. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. R. Žilinskas aptars cenzūros sąvoką ir istoriją, nagrinės cenzūros fenomeną buvusio komunistinio bloko šalyse, apžvelgs, kokie buvo sovietinės cenzūros variantai įvairiuose kraštuose ir kuo ji išsiskyrė Lietuvoje. Daugiau informacijos tel. 773-582-6500.

Dalia Jurgelevičienė. Aguonos...

15-KOS DAILININKŲ PARODA

Pasitinkant Motinos dieną, rengiamas parodos, pavadintos „Dailininkų meditacija pavasario atgimimo tema“, atidarymas. Jis vyks šį penktadienį, gegužės 4 d., 7 val.v. Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje (5620 S. Claremont Ave., Chicago). Parodoje dalyvaus 15 dailininkų: Vanda Alekniene, Marija Ambrozaitienė, Eglė Brėdikienė, Dalia Jurgelevičienė, Daiva Karužaitė, Gražina Markus-Kramė, Ina Cygaitė-Nicewander, Dalia Petreikytė-Siliūnienė, Ada Sutkuvienė, Rasa Sutkuvienė, Magdalena Stankūnienė, Izabelė Stoncienė, Irena Šaparnienė, Nijolė Venskūnienė ir Ringailė Zotovienė. Atidarymo vakare, kurį rengia Čiurlionio galerija, eiles skaitys aktorė Apolonija Steponavičienė, dainuos Audronė Simanonytė. Paroda veiks iki gegužės 15 d.

ŠALFASS sporto žaidynių jaunių krepšinio varžybų atidarymo šventėje, vykusioje 2001 m. balandžio 28 d. Lemente.

LIETUVIŲ JAUNIMO KREPŠINIO ŠVENTĖ ČIKAGOS APYLINKĖJE

Praėjusį savaitgalį (balandžio 28-29 d.) Čikagos apylinkėse (Lemonte, Bollingbrook, Romeoville, Lockport) surengtos 2001 m. ŠALFASS sporto žaidynių jaunių krepšinio varžybos praėjo iki šiol nematytu dalyvių gausumu varžybinė tvarka bei pakilia nuotaika.

Žaidynėms daug reikšmės lėmė Šarūno Martiulionio krepšinio mokyklos jaunųjų atstovų dalyvavimas. Jie čia ne tik žygiavo krepšinininkų parade (iš viso čia matėsi net 50 vienetų su apie 500 jaunųjų krepšinininkų), bet ir rungtyniavo su Kanados ir JAV lietuvių jaunimo rinktinėmis, kurias abu kartus nugalėjo.

Grazus buvo varžybų atidarymas šeštadienio ryte Lemente mokyklos (High School) didžiojoje sporto salėje. Čia tvarkingai į salę įžygiavusius jaunuosius krepšinio entuziasčius pasveikino ŠALFASS-gos vicepirmininkas Marius Gudinskas iš Hamiltono, kuris perskaitė ir sąjungos pirmi-

ninko torontiečio Andriaus Šileikos sveikinimo žodį.

Daugiausia dėmesio susilaukė naujojo Lietuvos ambasadoriaus Vašingtone Vygaudo Ušacko linkėjimai jauniems krepšinio entuziasistams ir pasveikimas. Atidarymo programą vedė Jūratė Zubinienė, o JAV, Kanados ir Lietuvos himnus sugiedojo Dalė Lietuvninkienė. Invokaciją sukalbėjo sesuo vienuolė Laima.

Žaidynių žiūrovų dėmesį labiausiai traukė „martiulioniukų“ pasirodymai. Šeštadienio popietę jaunieji svečiai iš Vilniaus įveikė Kanados lietuvių bendraamžių rinktinę 96-65, o varžybų pabaigoje — sekmadienį po pietų ir JAV jaunuosius krepšinio entuziasistus 88-45.

Rungtynėse prieš Kanados atstovus daugiausia taškų (30) įmetė vilnietis Martynas Pocius, sėkmingai įvykdęs 7 bandymus iš tritaškių zonos. Kanadiečių rinktinės tarpe labiausiai pasižymėjo Mark

Jono Kuprio nuotr.

Akelaitis, įmetęs 20 taškų.

Susitikime su JAV lietuvių jaunimo rinktine (ją sudarė Čikagos, Detroito ir Clevelando žaidėjai) svečiai iš Vilniaus irgi neturėjo daug vargo. Lai-

mėtojų tarpe išsiskyrė M. Pocius ir Tomas Balčėtis, pelnę 20 taškų ir Nerijus Kliukas — 12 taškų.

Amerikos rinktinei daugiausia taškų įmetė Algytis Kasputis iš Detroito (16) ir Čikagos „Lituanicos“ atstovai Julius Gyls (13) ir Dainius Marčauskas (12).

Per abi dienas buvo sužaista net 100 rungtynių. Daugiausia pirmųjų vietų iškovojo „Lituanicos“ jaunieji: jie buvo pirmaisiais šešiose iš 8 grupių.

Štai laimėtojai: berniukų B klasės — 1. „Lituanica“ I, 2. Detroito-Clevelando jungtinė komanda, berniukų C kl. — „Lituanica“ I, 2. Hamiltono „Kovas“, berniukų D kl. — „Lituanicos“ I, 2. Detroito „Kovas“.

Mergaičių B kl. — 1. Toronto „Vytis“, 2. „Lituanica“, mergaičių C kl. — Toronto „Vytis“, 2. „Lituanica“, mergaičių D kl. — „Lituanica“, 2. Toronto „Aušra“.

Jaunių D klasė — „Lituanica“, 2. Hamiltono „Kovas“, „Molekilių“ kl. — „Lituanica“ I, 2. Hamiltono „Kovas“.

Plačiau apie šias varžybas pranešime vėliau.

Ed. Šulaitis

Lietuvos ambasadorius Vašingtone Vygaudas Ušackas šventės atidarymo metu sveikino jaunuosius krepšinininkus, o geriauosius apdovanojo dovanomis.

Jono Kuprio nuotr.

IŠ MENO MOKYKLĖLĖS GYVENIMO

Meno mokyklėlėje, kuri gyvuja trečius metus, tradiciškai du kartus per metus rengiamos atviros pamokėlės, kuriose metu visi skyrų moksleiviai lyg ir atsiskaito tėveliams, visuomenei.

Šiais metais dailės skyriaus moksleivių darbų paroda-atidarymas buvo surengtas atskirai nuo kitų skyrių dėl visai objektyvių priežasčių — dailininkė Irena Šaparnienė turėjo išvykti į Lietuvą, o sugrįžusi — pasirengti dalyvauti įvairiose pavasarinėse parodose, tad gegužės mėnesį sunku būtų dirbti mokyklėlėje. Pasirinkta data sutapo su Čikagos Jaunimo centre rengiama pavasarinė mugė — balandžio 21 d.

Paroda buvo surengta Jaunimo centro mažojoje salėje. Buvo iškabinta daugiau nei pusimtis įvairiaspalvių moksleivių darbų. O prieš darbelius iškabinant dailininkė Irena išsamiai aptarė kiekvieno moksleivio darbelius. Darbelius moksleiviai, padedant tėveliams, pasikabino patys — taip mokomės ateityje surengti personalines parodas... Kas žino, gal kas nors iš šių moksleivių taps profesionaliu dailininku? O darbeliai išties verti dėmesio. Kelios temos, prie kurių dirbo moksleiviai, ypač spalvingai perteiktos. Tai „Gaidys“, „Natiurmortas“ ir „Vaza su geleimis“. Vaikai jau įvaldė spalvų gamą, žino, kad

kė su mažaisiais dailininkais. Likusias pamokas iki mokslo metų pabaigos Dovilė ves savarankiškai. Na, o dar jai patikėjau Vienos valso pokylio scenografiją. Kuo anksčiau jauni žmonės įsijungs į mūsų darbus, tuo daugiau jų išliks prie lietuviškos puoselėjimo, išlaikymo.

Dėkoju Irenai Šaparnienei už nuosirdų darbą su moksleiviais, sekmes kūrybiniuose darbuose ir iki kitų mokslo metų!

Sekmadienį Meno mokyklėlės balerinos (dėst. Virginija Dargis) ir sportinių — pramoginių šokių šokėjų (dėst. L. Tautkuvienė), talkinami kele-

to „Svajos“ šokėjų, koncertavo mugės lankytojams. Kankliavo kanklių skryliaus merginos su dėstytoja Gene Razumiene. Mūsų koncertą žiūrovai priėmė palankiai.

Ligija Tautkuvienė
Meno mokyklėlės direktorė

Skelbimai

NEMURA GIEDRIUS PENCYLIA
Attorney at Law
Member, Federal Trial Bar
Former Asst. State Attorney,
DuPage County
Criminal, Family and Civil Law
Hours by Appointment
8 South Van Buren
Beverly, Illinois 60510
Associate offices in Chicago Hills,
Rolling Meadows and Chicago
(Old Town Area)
Tel. 630-493-0990 Fax. 630-493-0990

ADVOKATAS
GINTARAS P. ČEPENAS
6436 S. Polaris Rd., Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

ADVOKATAS
Vytautas Lietuvainikas
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Shareal gatvė nuo „Draugo“)
Tel. 773-264-0100
Tel. 630-397-0900, Lemente, IL

Advokatas
Jonas Gilbaitis
Civilinis ir
kriminalinis bylos
6847 S. Kodak Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-770-9700
E-mail: Gilbaitis@aol.com
Toll free 24 hr. 800-770-0748
Darbo val. nuo 8 v.r. iki 5 v.v.
Šeštadi. 8 v.r. iki 1 v.p.p.

Dėstytoja Irena Šaparnienė su mokinukais apžiūri dailės darbelius.

Adomo Tautkaus nuotr.